

**Raportul de activitate al
Ministerului Educației și
Cercetării pentru anul
2024**

Cuprins:

I.	Informație generală.....	3
II.	Dezvoltarea educației timpurii.....	12
III.	Dezvoltarea dimensiunii învățământ primar, gimnazial și liceal.....	14
IV.	Dezvoltarea învățământului profesional tehnic.....	21
V.	Dezvoltarea învățământului superior.....	25
VI.	Dezvoltarea Cadrului Național al Calificărilor.....	30
VII.	Dezvoltarea dimensiunii Cercetare și Inovare.....	31
VIII.	Dezvoltarea domeniului Tineret.....	33
IX.	Dezvoltarea domeniului Sport.....	36
X.	Dezvoltarea dimensiunii relațiilor internaționale și cooperare cu UE.....	39

I. Informație generală. În anul 2024, în conformitate cu Planul de activitate al Guvernului, Planul de Acțiuni al MEC (PAM), au fost aprobate 73 de Hotărâri de Guvern și 2 Decizii protocolare cu impact major asupra dezvoltării sectorului educației, suplimentar fiind aprobate documente de politici de dezvoltare curentă a sectorului, astfel, PAM fiind orientativ realizat în măsură de 78%.

1.1. Lista indicatorilor care descriu sectorul

1.1. Lista indicatorilor care descriu sectorul								
	Denumirea indicatorului	Valoarea de referință(preluată din SND/ PND/ ODD) %	Valoarea țintă pentru anul 2025 (preluată din SND) %	Evoluții				
				2020	2021	2022	2023	2024
Obiectivul general 3. Garantarea educației corespunzătoare și de calitate pentru toți								
1.	Ponderea copiilor și tinerilor din învățământul gimnazial cu cunoștințe minime în domeniul știință (Programul pentru Evaluarea Internațională a Elevilor), %	57,8 (2018)	73,0			51,4		
2.	Ponderea elevilor din ultima clasă a învățământului gimnazial cu cunoștințe minime în domeniul citirii/lecturii (Programul pentru Evaluarea Internațională a Elevilor), %	57,0 (2018)	71,0			51,2		
3.	Ponderea elevilor din ultima clasă a învățământului gimnazial cu cunoștințe minime în domeniul matematicii (Programul pentru Evaluarea Internațională a Elevilor), %	49,7 (2018)	70,0			44,3		
4.	Rata brută de cuprindere a copiilor în instituțiile de educație antepreșcolară, % (nivelul 01)*	17,4 (2021)	35,0	17,4	24,2	28,6	33,0	37,3

5.	Rata brută de cuprindere a copiilor în învățământul preșcolar, % (nivelul 02)*	89,2 (2020–2021)	96,0	89,2	94,4	98,9	104,9	109,0
5.1.	Rata de cuprindere în educația timpurie			67,4	73,2	77,8	83,2	87,6
6.	Rata brută de înscriere a copiilor în învățământul primar, %*	106,5 (2020–2021)	105,0	106,5	107,0	106,7	107,6	110,0
7.	Rata brută de cuprindere a copiilor în învățământul gimnazial, %*	104,3 (2020–2021)	103,0	104,3	104,5	105,2	108,1	110,1
8.	Indicele parității pe sexe la nivel terțiar*	1,4 (2020–2021)	1,1	1,4	1,4	1,35	1,32 (2023–2024)	
9.	Câștigul salarial mediu lunar brut al cadrelor didactice din învățământ în raport cu câștigul salarial mediu lunar pe economie, %*	81,6 (2021)	88,5	86,6	81,6	79,9	81,3	81,5
10.	Rata brută de participare a copiilor romi la învățământul primar și secundar, %*	54,0 (2018)	65,0					
11.	Rata de cuprindere în învățământ a persoanelor cu vârsta de până la 19 ani, %	82,1 (2020/2021)	94 (2025)	82,1				
	Rata de cuprindere în învățământul secundar de treapta II (nivelul 3)*			81,8	84,6	84,4	83,5	83,5
12.	Rata de participare a tinerilor și a adulților (15-64 de ani) în educația formală și nonformală pe parcursul vieții (în ultimele patru săptămâni precedente interviului)*	10,8(2021)	15 (2025)	10,8	10,8	10,8	11,9	11,9
13.	Ponderea populației care practică sportul activ, %	37 (2019)	42 (2025)	35,7	44,6	40,8	57,8	
14.	Rata de implicare a tinerilor în activități	5 (2021)	10 (2025)	-	5	5,5	6,5	7,0

	civice și procese decizionale							
14.1	Rata de cuprindere a tineretului în învățământul superior			44,9	49,4	51,0	53,1	56,5
15.	Rata de tranziție de la învățământul primar la secundar, ciclul I (gimnazial)*	Primar - 98,1(2021)		98,4	98,1	97,5	98,7	99,4
16.	Rata brută de admisie în ultimul an de studiu al învățământului primar *	Primar - 107,4 (2021)		106,2	107,4	109,1	108,1	109,8
17.	Rata de cuprindere în educația formală a copiilor în vârstă de 6 ani*	113,0 (2023)		102,9	102,7	105,1	113,0	
18.	Rata brută de cuprindere în învățământul terțiar*	68,1 (2021/2022)	75	61,3	68,1	71,2	74,7	79,7
19.	Indicele parității în învățământul primar (nivelul 1)*	0,99(2021/2022)		0,99	0,99	0,98	1,0 (2023-2024)	
20.	Indicele parității în învățământul gimnazial (nivelul 2)*	0,99(2021/2022)		0,99	0,99	0,97	1,0 (2023-2024)	
21.	Indicele parității în învățământul secundar general (liceal) și profesional tehnic (nivelul 3)*	1,01(2021/2022)		1,0	1,01	0,99	1,0 (2023-2024)	
22.	Existența în curricula școlară a modulelor /conținuturilor curriculare: i) dezvoltarea durabilă, ii) drepturile omului, iii) egalitate de gen, iv) educația pentru sănătate și abordarea multidisciplinară a acestora în vederea formării profilului absolventului	100	100	100	100	100	100	100
23.	Ponderea instituțiilor de învățământ cu acces la electricitate	100	100	100	100	100	100	100
24.	Ponderea instituțiilor de învățământ primar și	100	100	94,4	97,0	97,0	100,0	100,0

	secundar general cu conexiune la Internet în scopuri pedagogice								
25.	Ponderea instituțiilor de învățământ primar și secundar general cu acces la calculatoare în scopuri pedagogice	100 (2023)	100	99,8	100	100	100	100	
26.	Ponderea instituțiilor de învățământ general adaptate necesităților persoanelor cu dizabilități	27,5 (2023)	30,0	26,2	27,2	27,2	27,5	47,1	
	primar			21,2	25	24,2	25,3	28,7	
	gimnazial			22,9	22,7	23,2	23,6	42,7	
	liceal			35,3	38,3	36,8	36,8	62,8	
27.	Ponderea instituțiilor de învățământ asigurate cu apă potabilă	84,9 (2023)	85,0			80,2	84,9	89,5	
28.	Ponderea instituțiilor de învățământ cu acces la grup sanitar separat pentru fete și băieți	88,1 (2023)	88,5			83,6	88,1	88,1	
29.	Ponderea instituțiilor de învățământ cu facilități de bază pentru spălarea mâinilor	93,4	95,0			90	93,4	97,0	
30.	Ponderea personalului pedagogic cu studii în domeniul pedagogiei la nivelul preșcolar*	89,6 (2018)	92,0	90,0	90,4	91,9	90,5		
30. 1	Ponderea cadrelor didactice cu studii superioare în instituții de educație timpurie			62,0	63,1	64,7	65,4	67,0	
31.	Ponderea personalului pedagogic cu studii în domeniul pedagogiei la nivelul primar*	98,9 (2018)	99,3	98,9	99,0	98,7	99,2		
32.	Ponderea personalului pedagogic cu studii în domeniul pedagogiei la nivelul secundar general (clasele 5-12)*	98,2 (2018)	98,9	97,9	97,7	98,2	98,8		
33.	Ponderea populației cu acces la infrastructura sportivă, %		50						

*Sursa BNS

1.2. Analiza situației în sectorul gestionat, conform ultimelor date disponibile comparativ cu anul precedent (analiza indicatorilor din tabelul de mai sus):

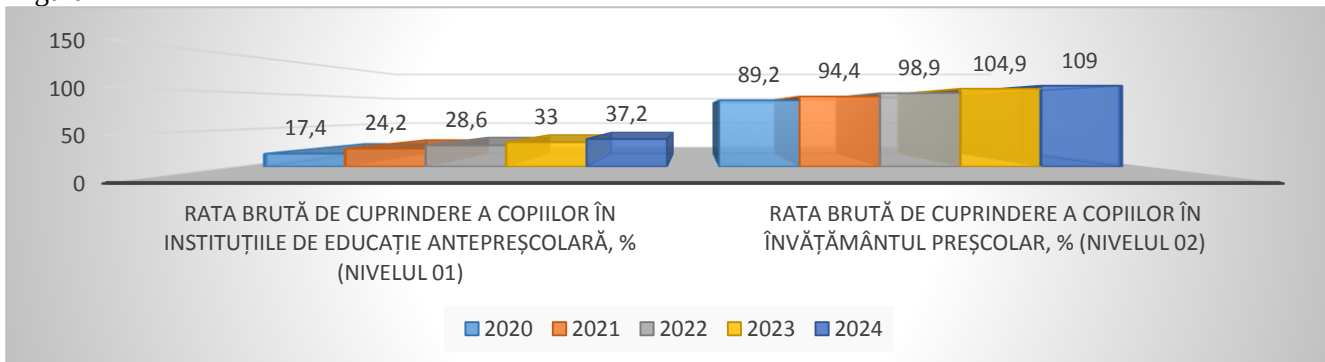
În anul de studii 2024-2025, în Republica Moldova activează 2761 de instituții învățământ cu un contingent de 571,4 mii de copii/elevi/studenți, inclusiv, 1479 de instituții de educație timpurie (situația din 01.01.2024) cu un număr de 129,6 mii de copii, 1185 instituții de învățământ primar și secundar general, în care studiază 335,1 mii de elevi, 81 de instituții de învățământ profesional tehnic cu un număr de 47,8 mii de elevi (32 de școli profesionale cu 12,9 mii de elevi, 35 de colegii cu 20,8 de mii de elevi, 14 Centre de excelență cu 14,1 mii de elevi) și 16 de instituții de învățământ superior cu un contingent de 58,9 mii de studenți.

Învățământul general

La 01.01.2024 activau 1479 de instituții de educație timpurie, același număr ca și în anul precedent. Numărul de copii înscriși în instituțiile de educație timpurie s-a micșorat cu 3,8 mii de copii (sau cu 2,8%) față de anul precedent, atestând cifra de 129,6 mii persoane. La 100 de locuri în instituțiile de educație timpurie reveneau în medie 73 de copii înscriși (cu 2 copii mai puțin față de anul trecut). Numărul cadrelor de conducere și didactice a fost de 12,6 mii de persoane este similar cu anul 2022 și 2023.

În anul de referință, **rata brută de cuprindere a copiilor în instituțiile de educație antepreșcolară** (nivelul 01) și rata brută de cuprindere a copiilor în învățământul preșcolar (nivelul 02) denotă un trend pozitiv. Prima rată a crescut cu 4,2 p. p., iar cea de-a doua cu 4,1 p. p. (Figura 1). Trendul pozitiv atestă o îmbunătățire a frecvenței grădiniței de către copii și un interes sporit din partea părinților, or, nivelul calității educației timpurii este în continuă creștere.

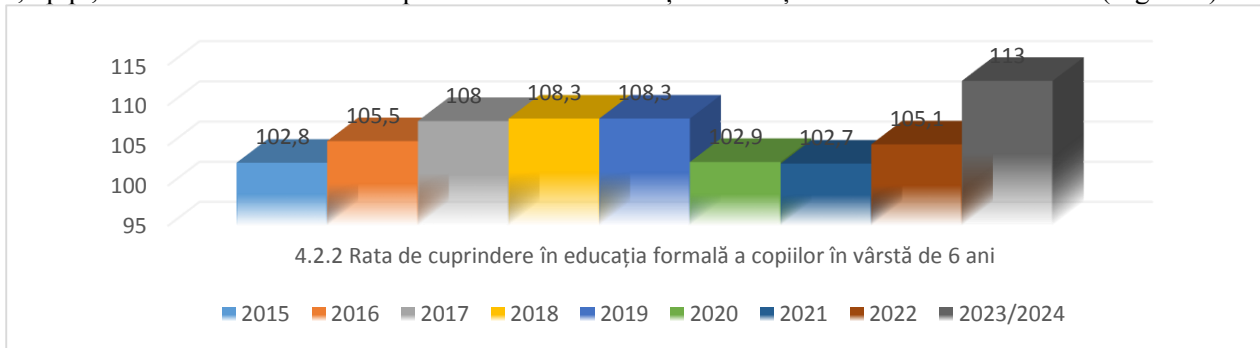
Figura 1

Sursa: BNS

În anul 2024, de către MEC au fost elaborate și aprobate documente de politici, care au contribuit la creșterea calității educației timpurii, creșterii participării copiilor la serviciile de educație timpurie, astfel, încât până în anul 2030 cel puțin 80% de copii de vârstă 2-6 ani vor participa la educația timpurie și cel puțin 20-30% de copii de la 1-2 ani vor participa la educația antepreșcolară.

Totodată, **rata de cuprindere în educația formală a copiilor în vârstă de 6 ani** a crescut față de anul 2022 cu 7,7 p.p., ceea ce este semnificativ pentru acest indicator și s-a menținut în continuare în 2024 (Figura 2).

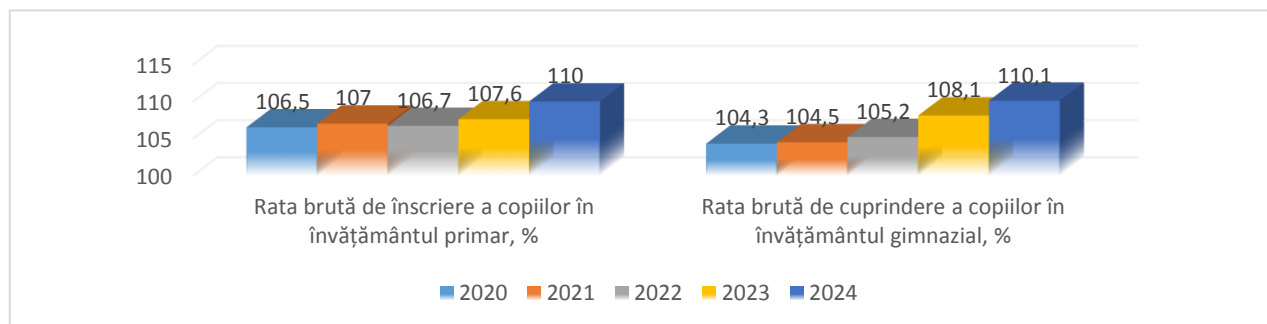

Sursa BNS

La începutul anului de studii 2024-2025 în învățământul primar și secundar general: activau 1185 instituții, dintre care 88 școli primare, 752 de gimnazii, 337 de licee, 6 școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea

intelectuală sau fizică și 2 școli serale; numărul de elevi înscriși a fost de 335,1 mii persoane, dintre care 334,1 mii de elevi în școlile de zi și 1,0 mii elevi în școlile serale; numărul de absolvenți al învățământului gimnazial și liceal a fost de 29,9 mii de persoane și, respectiv 11,9 mii de persoane, dintre care au obținut diploma de bacalaureat 10,8 mii de persoane; numărul cadrelor de conducere și didactice a fost de 25,8 mii de persoane.

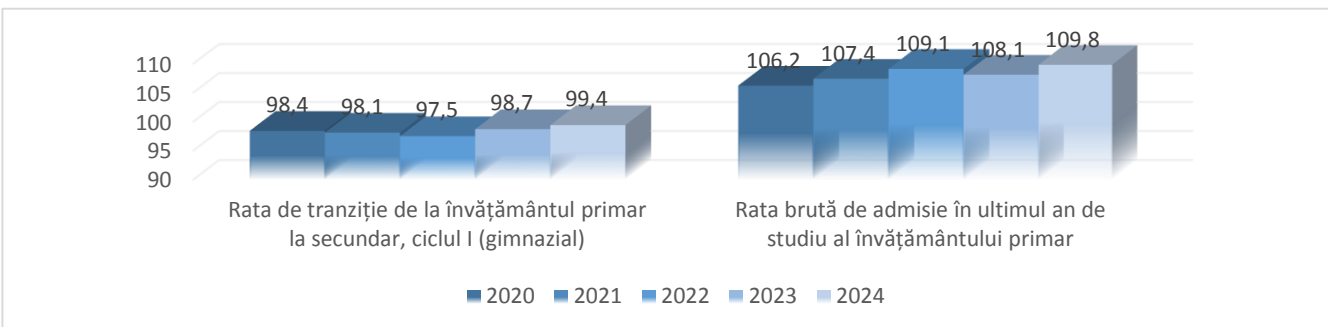
Rata brută de înscriere a copiilor în învățământul primar și rata brută de cuprindere a copiilor în învățământul gimnazial au remarcat o creștere în comparație cu anul precedent. Prima rată s-a majorat cu 2,4 p. p. , iar cea de-a doua – cu 2,0 p. p. Figura 3

Sursa BNS

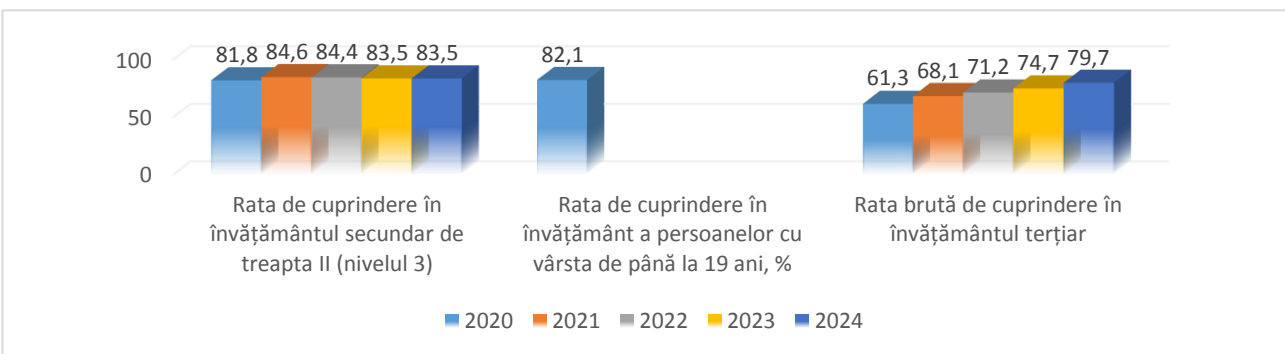
Rata de tranziție de la învățământul primar la secundar, ciclul I (gimnazial) a atestat un trend pozitiv în anul 2024 și **rata brută de admisie în ultimul an de studiu al învățământului primar** s-a majorat față de anul 2023 1,7 p. p. (Figura 4). Trendul pozitiv denotă o îmbunătățire la acest capitol. În anul 2024, de către MEC au fost elaborate și aprobate documente de politici, care au contribuit la creșterea calității educației.

Figura 4

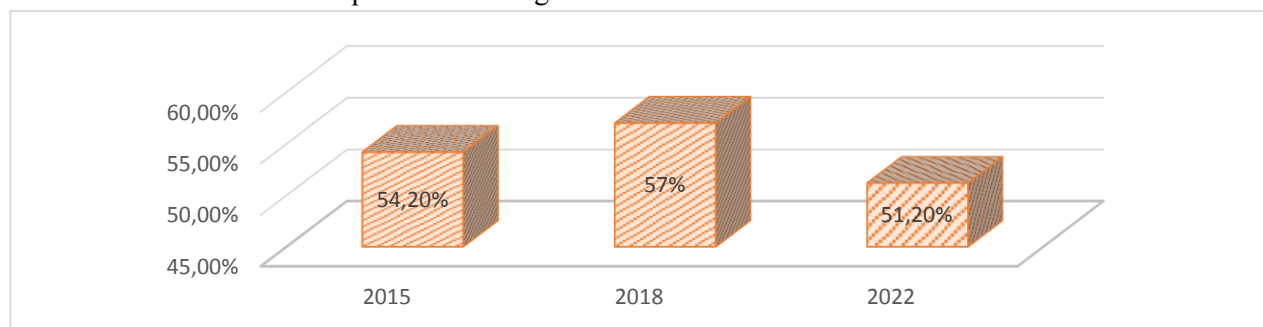
Sursa BNS

Rata brută de cuprindere în învățământul secundar de treapta II (nivelul 3) în anul 2024 nu s-a modificat față de anul precedent, iar **rata brută de cuprindere în învățământul terțiar** s-a majorat considerabil, atestând o creștere de 5,0 p. p. Figura 5 (Sursa: BNS)

În anul 2024 evoluția indicatorului **rata de absolvire a învățământului primar, gimnazial, liceal/mediu general și secundar profesional** este pozitivă și denotă o îmbunătățire la acest capitol.

Evoluția indicatorului **Ponderea elevilor din ultima clasă a învățământului gimnazial cu cunoștințe minime în domeniul citirii/lecturii** este prezentată în Figura 6

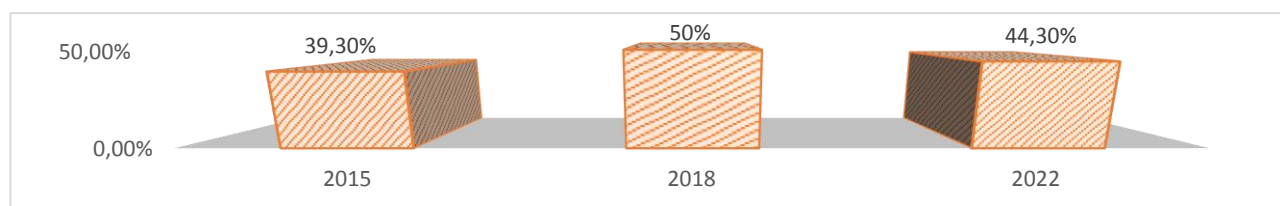
Între 2018 și 2022, a avut loc o scădere semnificativă a acestui procent, indicând o descreștere a elevilor care ating nivelul minim de competențe la domeniul citire/lectură conform standardelor internaționale. Pe termen lung (2015-2022), procentul elevilor cu cunoștințe minime la citire/lectură a scăzut, ceea ce sugerează o tendință negativă în acest domeniu. Factorii și cauzele de bază identificate:

- Număr mare de instituții de învățământ cu număr mic de elevii;
- În instituțiile de învățământ cu un număr mic de elevi, ponderea elevilor din ultima clasă a învățământului gimnazial cu cunoștințe minime în domeniul citirii/lecturii este de doar circa 30%, comparativ cu circa 70% înregistrat în instituțiile cu un număr mare de elevi;
- Lipsa cadrelor didactice și calificarea necorespunzătoare a acestora.

Diferențe semnificative între performanțele elevilor dezavantajați socioeconomic și a celor avantajați socioeconomic. Aproximativ 32% din numărul elevilor dezavantajați socioeconomic ating nivelul minim de performanță la citire/lectură, comparativ cu cel de circa 75% din numărul elevilor avantajați socioeconomic.

Evoluția indicatorului **Ponderea elevilor din ultima clasă a învățământului gimnazial cu cunoștințe minime în domeniul matematicii** atestă că între anii 2018 și 2022 a avut loc o scădere a acestui procent, indicând o descreștere a elevilor care au atins competențele minime la matematică, dar rămânând totuși peste nivelul din 2015.

Figura 7

Factorii și cauzele de bază identificate:

- Număr mare de instituții de învățământ cu număr mic de elevii;
- În instituțiile de învățământ cu un număr mic de elevi, ponderea elevilor din ultima clasă a învățământului gimnazial cu cunoștințe minime în domeniul citirii/lecturii este de doar circa 30%, comparativ cu circa 70% înregistrat în instituțiile cu un număr mare de elevi;
- Lipsa cadrelor didactice și calificarea necorespunzătoare a acestora.

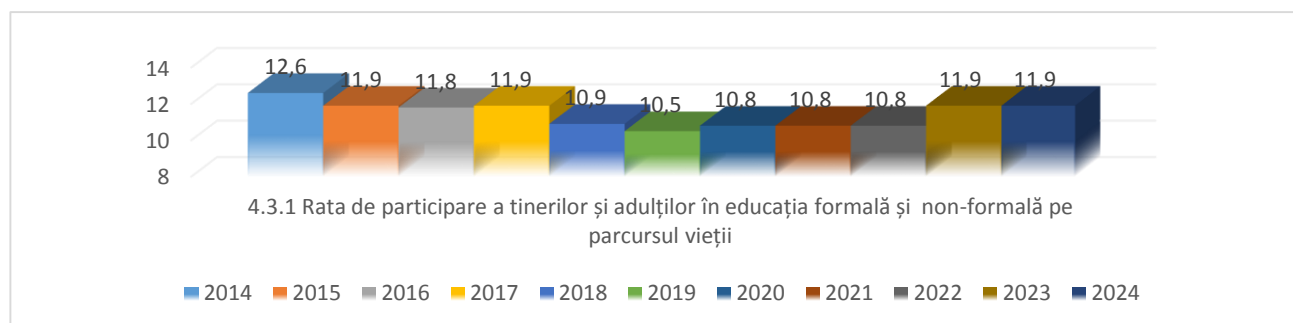
Diferențe semnificative între performanțele elevilor dezavantajați socioeconomic și a celor avantajați socioeconomic. Aproximativ 26% din numărul elevilor dezavantajați socioeconomic ating nivelul minim de performanță la citire/lectură, comparativ cu cel de circa 69% din numărul elevilor avantajați socioeconomic.

Pentru remedierea situației au fost realizate mai multe măsuri:

- Aprobata HG privind acordarea alocațiilor lunare părinților care acceptă să își transfere copiii de la școli mici la școli mari (HG 506/2024 privind aprobarea Regulamentului de acordare a alocațiilor pentru creșterea accesului la studii de calitate);
- Crearea școlilor model în fiecare raion/municipiu al Republicii Moldova; În Republica Moldova va fi creată o Rețea de Școli Model – un proiect național lansat de Ministerul Educației și Cercetării care prevede renovarea și dotarea integrală a 35 de instituții de învățământ general din țară. Scopul inițiativei este de a crește accesul elevilor din medii defavorizate, în special a celor din localitățile mici din mediul rural, la educație de calitate.
- Crearea Institutului Național pentru Educație și Leadership (INEL), creată o rețea de 1000 de mentori din rândul celor mai bune cadre didactice din țară care va asigura mentoratul pentru stagiile de practică pedagogică pentru elevii și studenții din colegiile și universitățile pedagogice și pentru tinerii specialiști. Instituția este responsabilă și de dezvoltarea de programe noi de formare a cadrelor didactice și va urmări ca fiecare profesor din țară să poată beneficia de instruirile profesionale de care are nevoie;
- Realizarea evaluărilor rapide pentru identificarea elevilor în situația de risc privind performanța academică și oferirea programelor de remediere.

Cauzele care au influențat evoluția indicatorilor menționați supra sunt: scăderea ratei fertilității și problemele demografice, emigrarea externă masivă și depopularea spațiului rural, scăderea populației de vârstă școlară, atât ca număr absolut, cât și ca pondere în populația totală, cu păstrarea acestei tendințe în viitorul previzibil.

În anul 2024 (date operative) **rata de participare a tinerilor și adulților în educația formală și nonformală pe parcursul vieții** a crescut față de anul 2022 cu 1,1 p.p., ceea ce este semnificativ pentru acest indicator și a menținut progresul în anul 2024 (Figura 8).

Învățământ profesional tehnic (secundar și postsecundar). În anul 2024, rețeaua instituțiilor de învățământ profesional tehnic (secundar și postsecundar) a fost alcătuită din 81 de instituții, dintre care 14 centre de excelență, 35 colegii și 32 școli profesionale.

La începutul anului de studii 2024-2025, învățământul profesional tehnic secundar a fost organizat în 8 centre de excelență și 32 de școli profesionale (cu 6 instituții mai puține, față de începutul anului de studii precedent). Totodată numărul de elevi a constituit 14,5 mii de persoane, în creștere cu 4,3% față de anul de studii 2023-2024.

La începutul anului de studii 2024-2025, învățământul profesional tehnic postsecundar a fost organizat în 14 centre de excelență și 35 de colegii (cu 1 instituție mai puțin, față de anul de studii precedent). Numărul de elevi a constituit 33,3 mii de persoane, în creștere cu 3,2% față de anul de studii 2023-2024.

În învățământul profesional tehnic secundar, distribuția elevilor pe sexe relevă o pondere de 72,6% pentru băieți, înregistrând o descreștere a acesteia cu 0,2 puncte procentuale comparativ cu anul de studii 2023/24.

În învățământul profesional tehnic postsecundar, distribuția elevilor pe sexe relevă o pondere de 53,3% pentru fete și 46,7% pentru băieți.

Învățământ superior. În anul de studii 2024-2025, rețeaua instituțiilor de învățământ superior este formată din **16 unități**, inclusiv 12 instituții de învățământ superior publice amplasate în mun. Chișinău, Bălți, Cahul, Comrat, Taraclia și 4 instituții de învățământ superior private – toate în municipiul Chișinău. Comparativ cu anul de studii 2023-2024, numărul instituțiilor de învățământ superior s-a redus cu 5 unități, dintre care 1 instituție

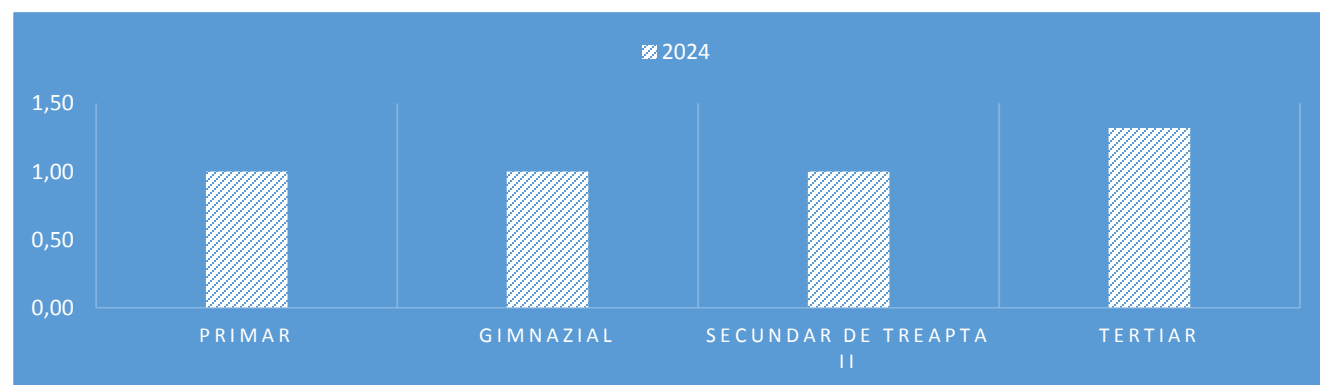
publică a fost absorbită de altă instituție de învățământ superior publică și 4 instituții private și-au sistat activitatea.

Numărul studenților din instituțiile de învățământ superior (exclusiv ciclul III – studii superioare de doctorat) a înregistrat valoarea de **58,9 mii**, în creștere cu 4,3% față de anul de studii 2023-2024. A crescut numărul de studenți în instituțiile de învățământ superior publice (cu 5,4% față de anul de studii 2023-2024) și s-a diminuat în instituțiile private (cu 1,3%). Din totalul studenților înscriși în învățământul superior, 84,3% își fac studiile în instituții de învățământ superior publice și 15,7% în cele private.

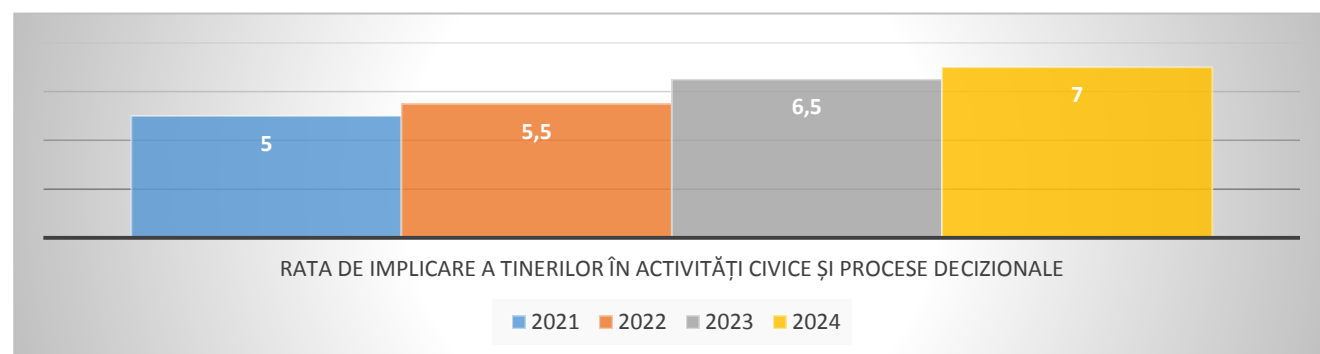
Studentele relevă o preponderență în rândul studenților la toate programele de studii (58,5%), ponderea lor fiind mai mare la studiile superioare integrate (71,7%) și la master (63,5%), mai scăzută în cazul studiilor superioare de licență (55,8%).

În anul 2024, **paritatea de gen pe nivele de învățământ** a fost atestată în învățământul primar, gimnazial, secundar de treapta II, deoarece indicatorul a luat valori egale cu 1. Decalajul de gen în învățământul terțiar este în favoarea fetelor, deoarece indicele are valoare mai mare ca 1 (1,32).

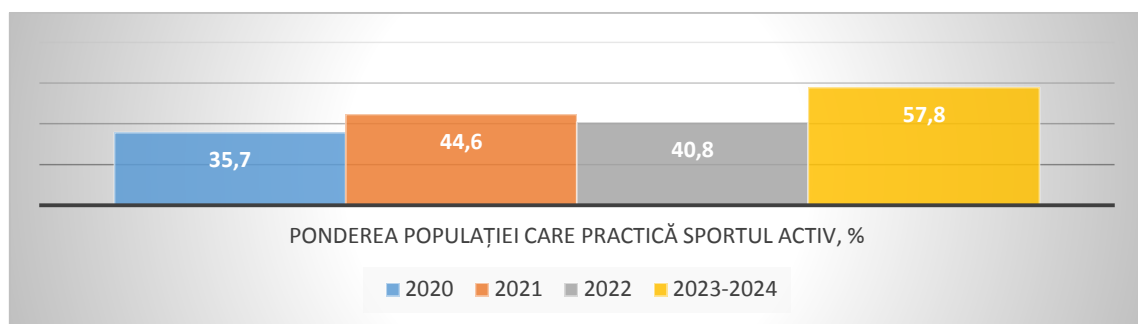
Indicele parității în învățământul primar, gimnazial, secundar de treapta II, terțiar (Figura 9)

Domeniul Tineret reprezintă un domeniu strategic pentru dezvoltarea socio-economică a țării, având un impact direct asupra viitorului generațiilor tinere. Deși tinerii constituie o parte semnificativă a populației, aceștia se confruntă cu multiple provocări, inclusiv acces limitat la oportunități de dezvoltare profesională și personală, migrație masivă, participare redusă în procesele decizionale și o infrastructură de tineret insuficient dezvoltată. Evoluția indicatorului **rata de implicare a tinerilor în activități civice și procese decizionale** denotă o creștere în ultimii ani. **Figura 10**

Domeniul Sport. Indicatorul **Ponderea populației care practică sportul activ, %** are o evoluție pozitivă (Figura 10), ceea ce constituie o tendință spre o viață sănătoasă și de calitate.

Figura 11.

II. DEZVOLTAREA EDUCAȚIEI TIMPURII

1. Date statistice/administrative (în cifre)

Tabelul 1 Rețeaua instituțiilor de educație timpurie

	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024
Instituții de educație timpurie	1.483	1.479	1.479
grădinițe	566	563	597
creșe - grădinițe	811	809	774
creșe	2	2	2
școli - grădinițe	88	89	90
centre comunitare	16	16	16
Copii	137.113	133.359	129.592
grădinițe	31.467	30.413	32.022
creșe - grădinițe	100.909	98.354	93.120
creșe	95	99	103
școli - grădinițe	4.189	4.038	3.883
centre comunitare	453	455	464
Locuri	176.612	176.719	176.941
grădinițe	49.142	49.295	54.337
creșe - grădinițe	121.081	120.946	116.111
creșe	118	118	118
școli - grădinițe	5.641	5.730	5.745
centre comunitare	630	630	630
Personal de conducere și didactic	12805	12582	12568

Tabelul 2 Instituții de educație timpurie după limba de predare (date BNS)

	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024
Total	1 483	1479	1479
din care :			
Română	1171	1172	1184
Rusă	209	204	196
Instituții în care educația se desfășoară în mai multe limbi	103	103	99

Instituția publică de învățământ preșcolar (grădinița de copii, centrul comunitar de educație timpurie) funcționează cu finanțare de la bugetul de stat prin transferuri cu destinație specială către bugetele locale de nivelul întâi sau al doilea (municipiile Chișinău, Bălți, UTA Găgăuzia).

Tabelul 3 Bugetul alocat pentru învățământul preșcolar, în fiecare an, mii lei

	2022			2023			2024		
	aprobat	aprobat	aprobat	aprobat	precizat	executat	aprobat	precizat	executat
Total buget	4,212,260.5	5,158,967.4	5,158,967.4	5,158,967.4	5,150,745.1	4,760,588.5	5593502,6	6074340,6	5725381,9

Tabelul 4 Creșteri salariale ale cadrelor didactice din IET (salariul lunar brut)

	Clasa de salarizare	2022 (perioada 01.01-16.09.2022, valoarea de referință 1900 lei)	2022 (perioada 16.09 - 31.12.2022, valoarea de referință 2000 lei)	2023 (valoarea de referință 2000 lei, +1300 lei spor în valoare fixă)	2024 (valoarea de referință 2300 lei, +1300 lei spor în valoare fixă)
Educator (începător fără vechime în muncă)	56	7205,0 lei	7584,0 lei	8884,0 lei	10021,0 lei
Educator, cu stagiu >20 ani și grad didactic superior	56	11172,0 lei	11760,0 lei	13060,0 lei	14824,0 lei
Metodist (fără vechime în muncă)	52	6612,0 lei	6960,0 lei	8260,0 lei	9304,0 lei
Metodist cu vechime în muncă de peste 20 de ani	52	7501,0 lei	7896,0 lei	9196,0 lei	10380,0 lei

Totodată, angajații pot beneficia lunar de sporul pentru performanță și sporuri cu caracter specific.

2. Descrierea succintă a principalelor reforme și programe implementate:

1. În scopul finanțării echitabile și transparente a instituțiilor de educație timpurie, a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr 685/2024 cu privire la aprobarea Metodologiei de finanțare în bază de cost standard per copil a instituțiilor publice de învățământ preșcolar și la pilotarea acesteia în anul 2025. Noua formulă de finanțare a grădinițelor va fi pilotată în instituțiile preșcolare din patru raioane ale țării: Anenii Noi, Cahul, Florești și Nisporeni. [link](#)

2. A fost elaborat proiectul de Lege privind acordarea dreptului instituțiilor de educație timpurie de a trece la autogestiune financiară și a proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind trecerea la autogestiune a instituțiilor de educație timpurie.

3. Cu referire la crearea de noi locuri de creșă pentru copiii cu vârsta 2-3 ani, cu suportul proiectului EQUIP al Băncii Mondiale au fost selectate 15 IET pentru repararea și dotarea a câte 1 grupă de creșă (câte 15 copii) în fiecare instituție; au fost aprobate caietele de sarcini pentru grădinițele din mun. Chișinău (4), sunt anunțate licitațiile pentru aceste instituții. Pentru celelalte 11 instituții sunt elaborate caietele de sarcini - urmează aprobarea acestora de către Banca Mondială.

3. Provocări/probleme principale ale sectorului:

- Subordonarea instituțiilor de educație timpurie autorităților publice locale de nivelul I.
- Necesitatea reformării sistemului de educație timpurie;
- Insuficiența resurselor financiare pentru dezvoltarea sistemului.

4. Principalele proiecte sau asistență recepționată de la parteneri pentru domeniul respectiv:

În 2024 au demarat mai multe proiecte de investiții care vor fi finalizate în 2025:

- 200 de grădinițe vor fi dotate cu echipamente necesare, materiale didactice și mobilier. Suma investițiilor este de 6 684 dolari SUA pentru fiecare instituție.
- În 15 grădinițe vor fi reparate și reconstruite grupe de creșă. Deschiderea noilor grupe pentru copii de până la doi ani în 15 instituții IET cu sprijinul proiectului „Îmbunătățirea Calității Educației”, implementat de Ministerul Educației și Cercetării și finanțat Banca Mondială, în parteneriat cu Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală (ONDRL). Suma investițiilor se ridică la peste 2 milioane de dolari, lucrările urmând să demareze în 2025.
- Ministerul Educației și Cercetării, în parteneriat cu UNICEF, a înființat centre de resurse în 150 de instituții de educație timpurie din țară, pentru a promova învățarea prin joc, dezvoltarea socio-emoțională și incluziunea copiilor refugiați sau din medii social-vulnerabile. Centrele vor funcționa pe tot parcursul zilei, oferind activități educaționale în prima parte pentru copiii din grădinițe, iar în a doua parte pentru copiii din comunități vulnerabile, de altă etnie sau refugiați. Centrele de resurse vor fi dotate cu mobilier și materiale didactice pentru activități educaționale, vor dispune de locuri special amenajate pentru lectură, seturi LEGO și DUPLO pentru dezvoltarea abilităților motorii și creative, precum și kituri educaționale pentru profesori și părinți. De asemenea, acestea vor avea în dotare circa 70 de titluri de cărți din programul de educație socio-emoțională și alte cărți pentru stimularea cititului.

5. Principalele obiective și acțiuni planificate pentru 2025:

- Crearea a cel puțin 3000 de locuri noi în grădinițele publice (până în anul 2027).
- Asigurarea autonomiei financiare a grădinițelor.
- Aprobarea unei formule de finanțare per copil.
- Aprobarea statelor de personal revizuite.
- Acordarea dreptului instituțiilor de educație timpurie de a trece la autogestiune financiară.
- În peste 30 de grădinițe se vor extinde grupele de creșă.
- Aprobarea noilor state de personal în grădinițe.
- Formulă de finanțare în IET, care este deja în pilotare în 4 raioane și va fi extinsă în 2025 pentru toate grădinițele, va ține cont și de numărul de copii cu cerințe educaționale speciale la determinarea bugetului instituțiilor.

III. DEZVOLTAREA DIMENSIUNII ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR, GIMNAZIAL ȘI LICEAL

1. Date statistice/administrative (în cifre)

Tabelul 5. Instituții de învățământ primar, gimnazial și liceal, pe tipuri (date din BNS)

Anul de studiu	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Numărul de instituții – total	1.218	1.201	1.185
Învățământ de zi	1.216	1.199	1.183
Școli primare	92	87	88
Gimnazii	781	761	752
Licee	336	344	337
Școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică	7	7	6
Învățământ seral (liceu)	2	2	2
Numărul de elevi – total	334.542	334.404	335.067

Învățământ de zi	333.628	333.455	334.110
Școli primare	11.261	11.222	11.192
Gimnazii	119.143	115.705	114.842
Licee	202.653	205.951	207.514
Școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică	532	538	523
Clase pe lângă colegii	39	39	39
Învățământ seral (licee)	914	949	957
Instituții publice			
Numărul de instituții – total	1.195	1.178	1.160
Învățământ de zi	1.193	1.176	1.158
Școli primare	89	84	84
Gimnazii	781	761	752
Licee	316	324	316
Școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică	7	7	6
Învățământ seral (licee)	2	2	2
Numărul de elevi – total	326.235	325.690	326.022
Învățământ de zi	325.344	324.772	325.095
Școli primare	11.059	10.987	10.963
Gimnazii	119.143	115.705	114.842
Licee	194.571	197.503	198.728
Școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică	532	538	523
Clase pe lângă colegii	39	39	39
Învățământ seral (licee)	891	918	927
Instituții private			
Numărul de instituții – total	23	23	25
Învățământ de zi	23	23	25
Școli primare	3	3	4
Gimnazii	0	0	0
Licee	20	20	21
Numărul de elevi – total	8.307	8.714	9.045
Învățământ de zi	8.284	8.683	9.015
Școli primare	202	235	229
Gimnazii	0	0	0
Licee	8.082	8.448	8.786
Învățământ seral (clase liceale)	23	31	30

Tabelul 6. Elevi în instituții de învățământ primar, gimnazial și liceal, pe medii (date din BNS)

Anul de studiu	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Total	334.542	334.404	335.067
Clasele 1-4	137.227	136.696	136.171
Clasele 5-9	159.189	159.798	160.940
Clasele 10-12	38.126	37.910	37.956

Urban	184.400	187.955	191.916
Clasele 1-4	72.433	73.435	74.422
Clasele 5-9	81.039	83.508	86.108
Clasele 10-12	30.928	31.012	31.386
Rural	150.142	146.449	143.151
Clasele 1-4	64.794	63.261	61.749
Clasele 5-9	78.150	76.290	74.832
Clasele 10-12	7.198	6.898	6.570

Tabelul 7. Elevii instituțiilor de învățământ primar și secundar general după limba de instruire (date din BNS)

	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Numărul total de elevi	334.542	334.404	335.067
Română	270.170	270.088	271.116
Rusă	64,042	63,975	63.603
Alte	330	341	348

Tabelul 8. Cadre didactice și de conducere în instituțiile de învățământ primar și secundar general după nivelul de instruire (date din BNS)

	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Cadre didactice și de conducere - total	26.272	25.994	25.779
din care, cu studii			
superioare	24.266	24.164	24.066
profesional tehnice postsecundare	1.821	1.676	1.641
alte	185	154	72

Finanțarea instituțiilor de învățământ primar și secundar general din subordinea autorităților publice locale de nivelul al doilea are loc în baza unei Metodologii de finanțare în bază de cost standard per elev, aprobate prin HG nr. 868/2014.

La estimarea transferurilor categoricale pentru unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea se ține cont de normativul valoric pentru un „elev ponderat” (A) și normativul valoric pentru o instituție de învățământ (B).

Normativul valoric pentru un elev (A) a fost estimat în corespundere cu prevederile din Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, și include cheltuielile variabile care depind de numărul de elevi. Nu include alimentația, pentru care se transferă resurse suplimentare, separat de formulă. Iar normativul valoric pentru instituție (B) include cheltuielile fixe care nu depind de numărul de elevi (apă, energie etc.).

În tabelul de mai jos sunt prezentate normativele stabilite pentru ultimii 3 ani, utilizați la estimarea transferurilor categoricale pentru unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea:

	2021	2022	2023	2024
Normativul valoric pentru un elev (A)	13.974 lei	14.916 lei	18.762 lei	19020 lei
Normativul valoric pentru instituție (B)	750.003 lei	804.151 lei	1.016.360 lei	1022594 lei

Creșteri salariale ale cadrelor didactice

Salariul lunar brut, în comparație:

	Clasa de salarizare	2022 (perioada 01.01- 16.09.2022, valoarea de referință 1900 lei)	2022 (perioada 16.09 - 31.12.2022, valoarea de referință 2000 lei)	2023 (valoarea de referință 2000 lei, +1300 lei spor în valoare fixă)	2024 (valoarea de referință 2300 lei, +1300 lei spor în valoare fixă)
Cadru didactic începător	56	7205,0 lei	7584,0 lei	8884,0 lei	10021,0 lei
Cadru didactic cu stagiul de peste 20 de ani și grad didactic superior	56	11172,0 lei	11760,0 lei	13060,0 lei	14824,0 lei

2. Descrierea succintă a principalelor reforme și programe implementate:

- A fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 507/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind utilizarea donațiilor colectate de către instituțiile de învățământ preșcolar, primar și secundar (ciclul I și ciclul II). Pentru a asigura o utilizare corectă a donațiilor, a fost elaborată Instrucțiunea pentru utilizarea donațiilor sub formă de mijloace financiare oferite instituțiilor de învățământ preșcolar, primar și secundar (ciclul I și II) , aprobată prin [Ordinul nr. 1826 din 17.12.2024](#).
- A fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 506/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind acordarea alocațiilor pentru creșterea accesului la studii de calitate. Pentru a asigura o implementare eficientă, a fost elaborată Instrucțiunea privind acordarea alocației pentru creșterea accesului la studii de calitate, aprobată prin [Ordinul nr. 1345 din 03.10.2024](#) . În perioada septembrie – decembrie 2024 au beneficiat de alocație 355 de elevi. [link](#) . Transferul elevilor din școlile cu un număr mai mic de 50 de elevi în școli mai mari va aduce mai multe beneficii, inclusiv: cadre didactice calificate la toate disciplinele școlare, acces la resurse mai bogate, diversitate și oportunități academice mai mari, calitatea învățământului și performanțele academice îmbunătățite, pregătire mai bună pentru viitor, mai multe opțiuni educaționale.
- A fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 295/2024 cu privire la organizarea odihnei copiilor și adolescenților în sezonul estival 2024. MEC a achiziționat 533 de bilete pentru elevii din instituțiile de învățământ general din raioanele de est ale Republicii Moldova și orașul Bender, subordonate MEC; Au fost alocate în acest sens 1.910.000,00 lei.
- A fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 222/2024 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la educația adulților [link](#) .
- Au fost operate modificări la Codul Educației, elaborat un Regulament la nivel instituțional de reglementare a telefoanelor mobile și dispozitivelor digitale.
- În vederea implementării recomandărilor Deciziei nr. 1351/2008/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 de stabilire a unui program comunitar multianual privind protecția copiilor care utilizează internetul și alte tehnologii de comunicare, a fost modificată Anexa nr.2 la Hotărârea Guvernului nr. 347/2022 cu privire la aprobarea Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia este elaborat de către Ministerul Educației și Cercetării, prin completarea cu acțiunile 15.1-15.14 cu privire la Siguranța și protecția copiilor în mediul online.
- A fost redusă lista actelor obligatorii din nomenclatorul documentației școlare cu 30 de documente.
- Au fost elaborate 447 de proiecte didactice de lungă durată la toate disciplinele școlare și peste 9000 de proiecte didactice zilnice.

- A fost revizuit Regulamentul de atestare al cadrelor didactice și Regulamentul de activitate al instituției de învățământ.
- Au fost editate 56 de titluri de manuale școlare. Astfel, elevii și cadrele didactice beneficiază de manuale școlare noi în corespundere cu noul curriculum, aprobat de MEC în 2018 și 2019.
- Au fost dotate 5 săli de informatică cu echipament TIC modern în 5 instituții din r. Taraclia.
- Au fost selectate și dotate 70 instituții de învățământ în cadrul proiectului PGE UNICEF și selectate altele noi 70 pentru dotare a câte 5 săli de studii în 140 de instituții cu echipamente TIC (tablă interactivă și calculator) - total 700 de săli de studii dotate.
- A fost operaționalizat Institutul Național pentru Educație și Leadership care a avut menirea de a crea sistemul de mentorat, care asigură corelarea între formarea inițială și continuă a profesorilor. În sistemul educațional activează rețeaua de 1000 de mentori.
- Au fost reorganizate structurile de asistență psihopedagogică în Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică (CRAP), Serviciul Asistență Psihopedagogică (SAP), Centrul de Resurse pentru Educație Incluzivă (CREI).
- Pentru creșterea profesională a cadrelor didactice Ministerul continuă realizarea programelor de formare continuă „Investim în educatori” și „Investim în profesori” în cadrul cărora au fost formate circa 11 000 de persoane. Scopul programului a constat în realizarea formărilor în cadrul instituțiilor, pentru a lucra cu întreg colectivul pedagogic, astfel încât noile cunoștințe și competențe acumulate să fie valorificate în activitate de întreg colectivul pedagogic, iar în final să se vadă o schimbare la nivelul culturii organizaționale, la nivelul creșterii rezultatelor școlare.
- Au fost majorate cu 15% salariile cadrelor didactice. La fel, a fost majorat sporul specific pentru activitatea de dirigiență, pentru evaluarea lucrărilor scrise la toate disciplinele școlare și pentru administrarea cabinetelor școlare.
- Au fost majorate clasele de salarizare pentru metodiști și conducătorii muzicali și au fost stabilite prevederi clare privind alocarea sporului.
- Cu referire la asigurarea cu cadre didactice a învățământului general, în 2024 au fost admiși mai mulți studenți la studii superioare de licență la pedagogie - 1849 (cu 8.8% mai mulți decât în 2023), mai mulți absolvenți care au ales să fie repartizați în școli – 407 (sau cu 15% mai mulți ca anul precedent). Rezultatele se datorează majorării indemnizației de repartizare la 200 de mii de lei, dublării burselor la programele pentru *Științe ale educației* și campaniei active de promovare a profesiei pedagogice „Fii Pro! Alege să fii profesor!”.
- A fost modificat Codul Educației și s-a prevăzut expres sancționarea comportamentelor necorespunzătoare a cui ?.
- În codul contravențional a fost inclus un articol separat privind ultragiurea cadrelor didactice Articolul 65 cu indicele 4.
- Au fost realizate o serie de Campanii de promovare și evenimente (Săptămâna Educației / Forumul cadrelor didactice / Pedagogul Anului).
- A fost aprobată Hotărârea Guvernului privind menținerea în sistemul educațional a tinerilor specialiști (în contextul deficitului sporit de cadre didactice calificate în instituțiile de învățământ general, prin asigurarea unei indemnizații financiare pe parcursul a 5 ani) (HG nr. 391/2024 *cu privire la încadrarea tinerilor specialiști în câmpul muncii în funcții didactice vacante și la modificarea și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului*) https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143684&lang=ro
- Au fost îmbunătățite condițiile pentru implementarea eficientă a tehnologiilor digitale în instituțiile de învățământ primar și secundar general prin crearea a 81 de Laboratoare digitale create în instituțiile de învățământ primar și secundar general.
- A fost implementat registrul electronic în învățământul primar și secundar general – în circa 500 instituții de învățământ.
- Au fost consolidate competențele digitale ale cadrelor didactice din învățământul general prin intermediul Proiectului PGE. Au fost elaborate materialele de formare pentru nivelul A și formate 100 cadre didactice.

- Au fost îmbunătățite mediile de învățare prin asigurarea condițiilor de apă, igienă și sanitație în instituțiile de învățământ general. Grupuri sanitare construite/ reabilite în 25 de instituții de învățământ general.
 - Au fost evaluate pentru eficientizarea energetică 46 de instituții de învățământ. Suma investițiilor - 33 mln dolari SUA.
 - A fost creat la nivel de Minister un centralizator pentru achiziții centralizate de mobilier școlar, autobuze și investiții capitale și curente.
 - Au fost mobilizate 40 milioane de euro pentru Școlile Model.
 - Totodată, în 2024 au demarat mai multe proiecte de investiții care vor fi finalizate în 2025:
 - Au fost procurate 72 de unități de transport școlar și încă 39 de unități vor fi achiziționate în 2025.
 - Peste 300 de școli vor fi dotate cu table interactive, calculatoare și alte dispozitive digitale (de la UNICEF vor fi dotate 140 de școli cu 350 de panouri interactive și 350 calculatoare).
 - În curs de executare sunt lucrările de proiectare tehnică în școlile model, în unele instituții deja au început lucrările de reparație.
 - 24 de școli model vor avea mobilier nou pentru clasele I-IV, 200 seturi.
 - Cel puțin 120 de școli vor avea reparate blocurile sanitare.
- În scopul asigurării echității și incluziunii în sistemul de învățământ general au fost implementate:
- Programul Național pentru Educație Incluzivă pentru anii 2024-2027.
 - Programul pentru anii 2023-2025 privind implementarea Strategiei de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027.
 - Programul de sprijinire a populației de etnie romă din Republica Moldova pentru anii 2022-2025, care asigură acces mai mare al copiilor romi la sistemul educațional.
 - Programul Național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, inclusiv populația adultă, pentru anii 2023-2025.

3. Provocări/probleme principale și pașii următori

1) Deficitul de cadre didactice

Cu toate că, tot mai mulți tineri absolvenți acceptă provocarea de a merge și preda în școli și numărul de tineri specialiști repartizați în școli și grădinițe este în creștere cu 15 % față de anul 2023 și cu 35 % mai mult față de media din ultimii 5 ani (407 tineri specialiști au fost repartizați în anul 2024, 354 în 2023, iar în 2022 – 288), asigurarea cu numărul necesar de cadre didactice, rămâne o provocare. Interesul de a urma o carieră în pedagogie se datorează: indemnizațiilor mai mari pentru tinerii specialiști - 200 de mii de lei (față de 120 mii lei anterior) - pentru absolvenții universităților și 160 de mii (față de 96 mii de lei) - pentru absolvenții de colegiu, precum și a Campaniei active de promovare a profesiei pedagogice: **fiipro.md**.

Diagnosticarea nevoilor actuale și de perspectivă de cadre didactice calificate în învățământul general relevă problema acută privind criza de educatori și conducători muzicali în educație timpurie, profesori de matematică, fizică, limba și literatura română, educație fizică, limba engleză, muzică în învățământul primar și secundar general.

Pentru îmbunătățirea situației, se propun următoarele: 2050 de tineri admiși la studii superioare de licență la pedagogie și 500 de absolvenți la pedagogie repartizați.

2) Necesitatea asigurării instituțiilor de învățământ cu personal didactic calificat

Motivul principal al angajării în școală în funcție didactică a persoanelor cu calificare necorespunzătoare îl reprezintă deficitul de cadre didactice calificate. Pentru asigurarea instituțiilor cu acestea, Ministerul a întreprins și va întreprinde o serie de măsuri, care vor diminua din provocări:

- Programele „Investim în educatori” și „Investim în profesori” vor continua să ofere acces la formări gratuite și recalificări pentru cadrele didactice. Se va extinde programul și pentru directori, cadre didactice de sprijin, psihologi și logopezi.
- Vor fi oferite formări pentru 10 000 de cadre didactice în domeniul competențelor digitale.
- Se va simplifica procedura de recalificare a profesorilor și se vor elabora încă 9000 de proiecte didactice. Se va extinde acest efort și în grădinițe, la pachet cu reducerea listei actelor obligatorii pentru raportare.
- În 2025 își vor începe activitatea 1000 de mentori la nivel național care vor sprijini atât tinerii profesori, cât și profesorii cu experiență, sub patronajul nou creatului Institut Național pentru Educație și Leadership.
- În 100 de instituții de învățământ vor fi create baze de practică pedagogică și va fi regândită practica pedagogică.

3) Necesitatea eficientizării rețelei instituțiilor de învățământ

În anul 2024 a fost inițiat procesul de eficientizare a rețelei instituțiilor de învățământ:

- În 2025 vor fi finalizate lucrările de investiții inițiate în 2024 pe realizarea reparațiilor și dotarea instituțiilor de învățământ.
- Totodată, sunt în curs de executare lucrările de proiectare tehnică în școlile model, în unele instituții deja au început lucrările de reparație. Pentru a garanta resurse pentru investiții, în 2026-2027 se va negocia suplimentar alocarea a cel puțin 35 de milioane de euro de la Banca Consiliului Europei pentru școlile model și 50 mln. de euro de la Banca Europeană de Investiții.

4) Necesitatea asigurării integrității și excelenței academice.

Pentru a realiza acest deziderat, în 2025 se vor implementa următoarele acțiuni:

- Examenul de clasa a 9-a se va desfășura într-un format centralizat (verificarea testelor într-un centru unic).
- Desfășurarea Campaniei Naționale „Fii ONEST, nu copia!” în scopul de a asigura șanse egale elevilor pentru a-și demonstra cunoștințele acumulate în timpul anilor de studii, creșterea transparenței și reducerii corupției în școlile din țară.
- Desfășurarea Campaniei „Matematica de la egal la egal”, susținută de UNICEF și PNUD, prin care se propune implicarea a peste 600 de elevi din clasele a XI-a și a XII-a care să devină mentori pentru colegii lor din clasele absolvente de gimnaziu.
- 6000 de elevi vor beneficia de ore suplimentare gratuite de pregătire pentru examenul de matematică, prin intermediul programului național de remediere. Programul se va desfășura în perioada aprilie-mai 2025 și va include sesiuni de instruire pentru elevi care vor susține examenul de absolvire a gimnaziului în anul 2025. Lecțiile vor fi predate de 500 de cadre didactice și vor avea loc atât în instituțiile de învățământ, cât și în centrele raionale, în funcție de necesitățile elevilor și infrastructura disponibilă.
- Vor fi capacitate Consiliile Naționale de Etică și Integritate pentru învățământul general și superior. Încurajăm părinții, cadrele didactice să sesizeze ministerul în privința abaterilor de etică și integritate (inclusiv colectarea plăților informale). Consiliul are competența de a solicita retragerea gradelor didactice pentru abateri de etică și integritate.
- Se va desfășura o campanie națională de informare privind combaterea plăților informale și vom continua implementarea sistemului guvernamental de plăți în calitate de alternativă legală pentru implicarea transparentă și anonimă a părinților în finanțarea școlilor și grădinițelor. Primele 131 de școli sunt deja parte a sistemului. Se va asigura funcționalitatea măsurii în 2025 astfel ca sistemul să fie utilizat de mai multe instituții.

4. Principalele proiecte sau asistență recepționată de la parteneri pentru domeniul respectiv

- Prin intermediul Proiectului PGE au fost consolidate competențele digitale ale cadrelor didactice din învățământul general, au fost elaborate materialele de formare pentru nivelul A și formate 100 cadre didactice.

- Au fost selectate 142 de instituții pentru renovarea cu suportul partenerilor externi - UNICEF și BM - Buget 2.5 mln EUR.
- 46 de instituții de învățământ au fost eficientizate energetic. Suma investițiilor - 33 mln dolari SUA.
- Au fost mobilizate 40 milioane de euro pentru Școlile Model.
- Se propune dotarea a 140 de școli cu 350 de panouri interactive și 350 calculatoare (UNICEF).

5. Principalele obiective și acțiuni planificate pentru 2025 (proiecte ce urmează să fie finanțate, programe ce urmează să fie lansate etc.).

- Majorarea în 2025 a salariilor cadrelor didactice cu grade didactice cu până la 15.4% în funcție de gradul didactic deținut.
- Lansarea în martie 2025 a campaniei naționale „Învăță în Moldova / învață acasă”.
- Actualizarea curriculumului având la bază promovarea valorilor general-umane și a aspirațiilor de integrare europeană a întregului sistem educațional și relevanța studiilor studiului pentru piața muncii.
- Asigurarea de la 1 septembrie 2025 a alimentației gratuite a elevilor din clasele a V-IX-a.
- Crearea în 2025 a mecanismului de transmitere a dispozitivelor pentru copii cu dizabilități severe către copii și de finanțare din bugetul de stat a viitoarelor achiziții de acest fel.
- Crearea primelor echipe mobile ale Centrului Republican de Asistență Psihopedagogică, care se vor putea deplasa și acorda servicii specializate elevilor care au nevoie de logoped, psiholog, psihopedagog în instituția de învățământ.
- Dotarea a trei școli și pregătirea pentru integrarea cu succes a copiilor cu dizabilități severe – fiind desemnate unități de educație incluzivă.
- Continuarea campaniei de comunicare pentru schimbare socială și comportamentală privind promovarea educației incluzive „Învățăm împreună”.
- Monitorizarea implementării restricțiilor de utilizare a telefoanelor mobile.
- Sprijinirea realizării unui sondaj la nivel național „Barometru al situației în învățământul secundar general (clasele V-IX și X-XII) pentru a evalua situația la nivel național privind violența și bullying-ul în rândul elevilor.
- Desfășurarea campaniei naționale de prevenire a bullying-ului.
- Elaborarea și punerea în aplicare a instrucțiunilor privind promovarea sănătății mentale și prevenirea sarcinilor adolescente.
- Implementarea unui registru național al angajaților din sistemul educațional implicați în cazuri de violență.

IV. DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PROFESIONAL TEHNIC

1. Date statistice/administrative

În anul 2024, rețeaua instituțiilor de **învățământ profesional tehnic (secundar și postsecundar)** a fost constituită din 81 de instituții, dintre care 14 centre de excelență, 35 colegii și 32 școli profesionale.

La începutul anului de studii 2024-2025, învățământul profesional tehnic secundar a fost organizat în 8 centre de excelență și 32 de școli profesionale (cu 6 instituții mai puține, față de începutul anului de studii precedent). Totodată numărul de elevi a constituit 14,5 mii de persoane, în creștere cu 4,3% față de anul de studii 2023-2024.

La începutul anului de studii 2024-2025, învățământul profesional tehnic postsecundar a fost organizat în 14 centre de excelență și 35 de colegii (cu 1 instituție mai puțin, față de anul de studii precedent). Numărul de elevi a constituit 33,3 mii de persoane, în creștere cu 3,2% față de anul de studii 2023-2024.

Sistemul de învățământ în general se confruntă în ultimele decenii cu o serie de probleme, printre care: scăderea bruscă a numărului de elevi; nivel ridicat de abandon școlar, în special în rândul elevilor din familii social-vulnerabile; un nivel scăzut de motivare pentru învățare; număr mare de instituții de învățământ profesional tehnic mici susținute din bugetul de stat și prin urmare o utilizare ineficientă a banului public. Astfel, în anul 2024, a fost aprobată HG nr.366/2024 *Cu privire la reorganizarea unor instituții de învățământ profesional tehnic și modificarea unor hotărâri ale Guvernului* pentru asigurarea unei activități eficiente a instituțiilor de învățământ. În timp, evoluția numărului instituțiilor de învățământ profesional tehnic și al numărului de cadre didactice este în descreștere. Totodată, în ultimii 3 ani se atestă o creștere a numărului de elevi.

Tabelul 9. Indicatorii principali în învățământul profesional tehnic, pe tipuri de instituții

	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Total instituții de învățământ profesional tehnic	91	91	90	88	81
Înmatriculați	15.920	16.365	15.979	16.040	16.665
Elevi	44.843	45.998	45.931	46.133	47.788
Cadre didactice	3.743	3.757	3.771	3.591	3.413
Școli profesionale	42	42	41	38	32
Înmatriculați	6.782	6.581	6.220	6.162	6.449
Elevi	13.880	13.855	13.186	12.602	12.855
Cadre didactice	1.393	1.338	1.276	1.169	1.135
Colegii	36	36	36	37	35
Înmatriculați	5.313	5.877	5.959	6.081	6.003
Elevi	18.400	19.401	19.994	20.584	20.835
Cadre didactice	1.359	1.449	1.558	1.460	1.327
Centre de excelență	13	13	13	13	14
Înmatriculați	3.825	3.907	3.800	3.797	4.213
Elevi	12.563	12.742	12.751	12.947	14.098
Cadre didactice	991	970	937	962	951

2. Descrierea succintă a principalelor reforme și programe implementate:

- O importanță majoră în procesul de pregătire a specialiștilor are învățământul dual, formă alternativă de organizare a învățământului profesional tehnic. De către MEC a fost aprobat cadru normativ de punere în aplicare a prevederilor Legii nr.110/2022 prin aprobarea Planului cadru și a ghidurilor metodologice de perfectarea Acordului de cooperare în învățământul dual și a Contractului de formare profesională în învățământul dual, a fost dezvoltat registrul unităților economice în învățământul dual în cadrul Sistemului Informațional de Management în Educație, HG nr.332/2024 Cu privire la modificarea Regulamentului privind modul de compensare a cheltuielilor unităților în învățământul dual, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 97/2023.

- A fost modificată Hotărârea Guvernului nr.1009/2006 cu privire la cuantumurile burselor, soldele lunare, altor forme de ajutoare sociale pentru studenții din instituțiile de învățământ superior, elevii din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, profesional tehnic secundar și persoanele care studiază în învățământul postuniversitar (HG nr. 203/2024) **(PAG 2024)**;

- A fost modificată Hotărârea Guvernului nr.266/2006 cu privire la alimentarea gratuită a elevilor din sistemul de învățământ profesional tehnic secundar (HG nr.76/2024) (**PAG 2024**);

- A fost adoptată hotărârea Guvernului cu privire la planurile (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate pe meserii, specialități în instituțiile de învățământ profesional tehnic pentru anul de studii 2024-2025 (HG nr. 464/2024) (**PAG 2024**);

- A fost modificată Hotărârea Guvernului nr.628/2023 cu privire la aprobarea metodologiei de finanțare bugetară a instituțiilor publice de învățământ profesional tehnic (HG nr.781) (**PAG 2024**);

- A fost adoptată HG nr.366/2024 Cu privire la reorganizarea unor instituții de învățământ profesional tehnic și modificarea unor hotărâri ale Guvernului (**PAG 2024; PNA**).

- A fost adoptată HG nr.332/2024 Cu privire la modificarea Regulamentului privind modul de compensare a cheltuielilor unităților în învățământul dual, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 97/2023 (**PNA**);

- Au fost actualizate cu noi specialități și calificări Nomenclatoarele domeniilor de formare profesională în învățământul profesional tehnic (HG nr. 293/2024, 294/2024). Includerea noilor specialități/meserii vine să racordeze programele de formare profesională din învățământul profesional tehnic la ultima versiune a Clasificatorului Ocupațiilor din Republica Moldova (**PND, 2024, p.47; PNA**).

3. Provocări/probleme principale

Principala provocare a învățământului profesional tehnic rămâne a fi formarea profesională a specialiștilor în domeniu în acord cu necesitățile pieței muncii. În acest sens eforturile ministerului urmează a fi concentrate pe:

- dezvoltarea și actualizarea curriculumului în acord cu necesitățile pieței muncii;
- formarea continuă a cadrelor didactice de specialitate;
- elaborarea de materiale didactice pentru elevi și profesorii;
- investiții în infrastructura instituțiilor și modernizarea bazei tehnico-materiale.

4. Principalele proiecte sau asistență recepționată de la parteneri pentru domeniul respectiv

Principalele proiecte de asistență recepționată de la parteneri pentru domeniul învățământului profesional tehnic

Principalele programe de suport sunt susținute de Uniunea Europeană, Austria, Germania, Elveția și Liechtenstein, includ mai multe componente, cum ar fi: *dezvoltarea curriculară și instruirea cadrelor didactice*, inclusiv aspecte de pedagogie digitală; dezvoltarea învățământului dual; dezvoltarea soft skills, inclusiv deprinderi de viață, abilități antreprenoriale ale elevilor, dar și a instituțiilor de învățământ; dezvoltarea educației incluzive, etc. Totodată, în cadrul acestor proiecte instituțiile de învățământ au beneficiat de suport în modernizarea infrastructurii didactice, dotarea cu echipament, etc.

În ce privește dezvoltarea curriculară și instruirea cadrelor didactice, inclusiv aspecte de pedagogie digitală, sistemul de învățământ profesional tehnic a beneficiat de suportul următoarelor proiecte:

Fundația Liechtenstein Development Service (LED), proiectul CONCEPT V - Consolidarea Sistemului de Educație Profesională Tehnică în Moldova, implementat de către Asociația Obștească Educație pentru Dezvoltare (AED).

- Actualizarea programelor de învățământ (2 în Electronică și automatizări și 3 în Transporturi);
- Elaborarea pachetelor educaționale (materiale de învățare și seturi de instrumente de evaluare) pentru următoarele ocupații: „Electrician-electronist auto.; Tehnician în Diagnosticare Auto; Tehnician în automatizarea proceselor de producție; Tehnician în electronică; Agent de transport;
- Instruirea cadrelor didactice din instituțiile partenere cu privire la programele de învățământ revizuite. Programul „EU4Moldova: Comunități Locale” finanțat de Uniunea Europeană, Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), Cooperarea Austriacă pentru Dezvoltare (ADC) și Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polone – Asistența Poloniei; implementat de Agenția de Cooperare

Internațională a Germaniei (GIZ), Agenția Austriacă pentru Dezvoltare (ADA) și Solidarity Fund PL (SFPL) în Moldova.

- Elaborarea pachetelor educaționale (Standarde Ocupaționale, Standarde de Calificare, Curricula, manuale) pentru următoarele calificări: Brutar, Placator cu plăci, Electrogazosudor montator, Lăcătuș Redresare Caroserii și Mecanic auto;

- Formarea cadrelor didactice în utilizarea manualelor elaborate în procesul educațional;

- Elaborarea și implementarea Registrului Electronic pentru învățământul profesional tehnic și Agenda Elevului în învățământul profesional tehnic.

Referitor la dezvoltarea învățământului dual, sistemul de învățământ profesional tehnic a beneficiat de suportul Ministerului German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ) și Guvernului Elveției, implementat de GIZ Moldova prin intermediul Proiectului „Întreprinderi și comune puternice pentru Moldova”.

- Elaborarea și actualizarea cadrului normativ și metodologic pentru învățământul dual;

- Suport pentru Camera de Comerț și Industrii pentru a implica mai multe companii în învățământul dual;

- Promovarea învățământului dual la nivel național;

- Actualizarea Nomenclatoarelor domeniilor de formare profesională pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar;

- Elaborarea a 3 pachete educaționale (Standard Ocupațional, Standard de calificare pentru calificările de nivelul IV ISCED: Bibliotecar, Electromecanic utilaj frigorific și comercial și calificarea pentru nivelul III ISCED Electromecanic stație pompare apă-canalizare.

În ceea ce privește dezvoltarea soft skills, inclusiv deprinderi de viață, abilități antreprenoriale ale elevilor, dar și a instituțiilor de învățământ, sistemul de formare profesională a beneficiat de suportul următoarelor proiecte:

Proiectul ”Dezvoltarea abilităților de viață și a comportamentelor sănătoase în rândul elevilor din învățământul profesional tehnic pentru o mai bună pregătire de angajare în câmpul muncii” implementat de către Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) cu Agenției Austriece pentru Dezvoltare (ADA) din fondurile Cooperării Austriece proiectului pentru Dezvoltare.

- Elaborarea Ghidului pentru profesori pe baza cursului revizuit al „Decizii pentru un stil de viață sănătos”. (versiunea română și rusă);

- Desfășurarea programelor de formare pentru profesorii din toate instituțiile IPT pe baza cursului revizuit „Decizii pentru un stil de viață sănătos”;

- Asigurarea tuturor instituțiilor IPT cu materiale de învățare pentru furnizarea de calitate a cursului „Decizii pentru un stil de viață sănătos”;

- Dotarea instituțiilor VET cu produse de igienă menstruală;

- Campanii naționale de advocacy și comunicare privind dezvoltarea abilităților de viață în rândul tinerilor; Crearea de clase de învățare prietenoasă tinerilor în 20 de instituții IPT prin dotarea cu echipamente IT.

- Implementarea programelor de formare pentru profesorii din toate instituțiile IPT pe baza cursului revizuit „Decizii pentru un stil de viață sănătos.”

Proiectul ”Creăm valoare pentru alții: instituțiile IPT dezvoltă competențe profesionale relevante (CREATIVO II).” Proiect finanțat de către Liechtenstein Development Service (LED); Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC). Implementator: Centrul pentru Educație Antreprenorială și Asistență în Afaceri (CEDA);

- Lansarea noii faze a proiectului;

- Suport Centrelor de Excelență pentru dezvoltarea și lansarea formării continue sau activităților antreprenoriale;

- Elaborarea planurilor de afaceri pentru formarea continuă sau desfășurarea activităților antreprenoriale.

Proiectul ”Soluții pentru tineri (Solutions4YOUTH)” Proiect finanțat de către Agenția Austriacă pentru Dezvoltare, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Centrul pentru Educație Antreprenorială și Asistență în Afaceri.

- Dezvoltarea, integrarea și întreținerea Platformei Voucher pentru formarea profesională a șomerilor.

- Furnizarea de traininguri / ateliere pentru tineri (18-34 ani), inclusiv absolvenți IPT și NEET.
- Oferirea de mentorat și coaching pentru tineri, inclusiv absolvenți IPT, NEET și tineri cu dizabilități, cu privire la deciziile legate de calea antreprenorială.
- Sprijin în activități antreprenoriale pentru tineri, NEET și tineri cu dizabilități.

Referitor la dezvoltarea educației incluzive, sistemul de formare profesională a beneficiat de suportul următoarelor proiecte:

IVET-Învățământul profesional tehnic incluziv în Republica Moldova . Proiect finanțat și implementat de către Biroul de cooperare al Agenției Austriece pentru Cooperare Internațională în Educație & Cercetare (OeAD).

- Formări în domeniul incluziunii cu toți directorii Serviciilor teritoriale de asistență psihopedagogică cu privire la consultarea/sprijinirea instituțiilor IPT în domeniul incluziunii;

- Seminar cu Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică privind dezvoltarea organizațională a instituției, în special în domeniul consultării IPT;

- colaborarea cu instituțiile IPT, instruire practică pentru instrumentul ABAS (Adaptive Behavior Assessment System).

Proiectul „Consolidarea dreptului la muncă în Republica Moldova”, finanțat de ADA și implementat de Consiliul Europei.

- Crearea „Rețelei naționale de integrare a tinerilor NEET în sistemul de educație și formare profesională”

- Sondarea și evaluarea nevoilor legate de IPT care țin cont de gen, axat pe nevoile actuale ale tinerilor NEET.

- Dezvoltarea unei baze de date a companiilor care angajează sau dornice să angajeze persoane cu nevoi speciale.

- Realizarea de sesiuni de interviu cu diverse părți interesate pentru cartografierea companiilor care angajează sau dornice să angajeze persoane cu nevoi speciale.

5. Principalele obiective și acțiuni planificate pentru anul 2025:

Un element esențial în acest sens este continuarea accelerării implementării învățământului dual. În acest sens eforturile urmează a fi concentrate pe încadrarea a cel puțin 2000 de tineri în învățământul dual, precum și majorarea numărului unităților economice beneficiare de compensarea costurilor de la bugetul de stat pentru realizarea învățământului dual.

Elaborarea curricula pentru meserii și specialități aprobate.

Coordonarea activităților de elaborare a materialelor de învățare.

Elaborarea și aprobarea unui program de formare pentru managerii IPT / planificare strategică, management, leadership, planificare bugetară.

V. DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR

1. Date statistice/administrative pe sector

Învățământ superior. În anul de studii 2024-2025, rețeaua instituțiilor de învățământ superior este formată din **16 unități**, inclusiv 12 instituții de învățământ superior publice în mun. Chișinău, Bălți, Comrat, Cahul, Taraclia și 4 instituții de învățământ superior private – toate în municipiul Chișinău. Comparativ cu anul de studii 2023-2024, numărul instituțiilor de învățământ superior s-a redus cu 5 unități, dintre care 1 instituție publică a fost absorbită de altă instituție de învățământ superior publică și 4 instituții private și-au sistat activitatea.

Numărul studenților din instituțiile de învățământ superior (exclusiv ciclul III – studii superioare de doctorat) a înregistrat valoarea de **58,9 mii**, în creștere cu 4,3% față de anul de studii 2023-2024. A crescut numărul de studenți în instituțiile de învățământ superior publice (cu 5,4% față de anul de studii 2023-2024) și s-a diminuat în instituțiile private (cu 1,3%). Din totalul studenților înscriși în învățământul superior, 84,3% își fac studiile în instituții de învățământ superior publice și 15,7% în cele private.

Tabelul 10 Evoluția numărului instituțiilor de învățământ superior

	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Instituții, unități	31	30	29	29	27	24	24	21	21	16
instituții publice	19	19	19	19	18	16	16	13	13	12
instituții private	12	11	10	10	9	8	8	8	8	4
Studenți, persoane	81.669	74.726	65.543	60.608	56.840	59.033	59.647	56.758	56.527	58.941
instituții publice	66.938	62.108	55.341	50.620	47.745	49.549	50.197	47.942	47.149	49.685
instituții private	14.731	12.618	10.202	9.988	9.095	9.484	9.450	8.816	9.378	9.256

2. Descrierea succintă a principalelor reforme și programe implementate: care a fost scopul, impactul produs, cine sunt beneficiarii acestora.

Au fost elaborate și aprobate un șir de acte normative, inclusiv:

- În vederea compatibilizării actelor de studii eliberate de către instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova cu documentele educaționale europene, în scopul integrării în Spațiul Comun al Învățământului Superior, a fost elaborat și aprobat (HG 412/2024) noul Nomenclator al domeniilor de formare profesională și specialităților în învățământul superior (licență, master, doctorat), fiind corelat cu nevoile actuale și de perspectivă ale pieței muncii, în baza recomandărilor Clasificatorului Internațional Standard al Educației (ISCED-F, 2013), elaborat de Comisia europeană în vederea implementării uniforme a cadrului normativ al formării profesionale, pentru a înțelege și a interpreta corect rezultatele sistemelor educaționale.

- Comanda de Stat pentru învățământul superior (HG 439/2024) cu 8732 locuri bugetare în total pentru studii superioare de licență, master (25% dintre acestea sunt pentru specialitățile pedagogice); rezidențiat și secundariat clinic, precum și pentru cetățenii străini- pentru onorarea obligațiilor Republicii Moldova în cadrul contractelor bilaterale încheiate cu diferite țări, prioritate acordându-le cetățenilor Ucrainei (**PAG 2024**).

- În premieră, în scopul asigurării eficiente a accesului cetățenilor la învățământul superior, în sesiunea 2024/25 a fost implementat sistemul unificat de „E-ADMITERE” (conceptul-HG 680/2023) pentru asigurarea eficientă a accesului cetățenilor la învățământul superior. Actualizarea Regulamentului-cadru privind organizarea admiterii la studii superioare de licență și studii superioare integrate pentru anul universitar 2024/2025, aprobat prin Ordinul MEC nr. 833 din 22.06.2024 (**PND, p. 46**) (**PNA**).

- A fost aprobată HG 949/2023 cu dublarea burselor pentru studenții de la specialitățile pedagogice. Astfel, cuantumul superior al burselor de studii de 3280 lei va fi oferită celor mai buni studenți, fiind de categoria I, cea mai mică bursă fiind de categoria III – 2200 lei.

- A fost aprobată HG 203/2024 cu privire la indexarea burselor pentru învățământul superior, în anul acesta au fost indexate cu 15,7%.

- Prin HG nr. 733/2024 au fost aprobate *listele candidaților la acordarea Bursei Președintelui Republicii Moldova pentru anul de studii 2024-2025*; prin Ordinul MEC nr. 1298 din 20.09.2024 au fost aprobate *listele candidaților pentru acordarea burselor de merit: Bursa Guvernului, Bursa Republicii*.

- A fost aprobat prin HG 660/2024 *Regulamentul-cadru de organizare și desfășurare a învățământului superior dual în cadrul studiilor superioare de licență (ciclul I)* (**PNA**).

- A fost aprobată HG 830/2024 cu privire la *modificarea Hotărârii Guvernului nr. 616/2016 pentru aprobarea Metodologiei de evaluare externă a calității în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării programelor de studii și a instituțiilor de învățământ profesional tehnic, superior și de formare continuă* (**PAG 2024**).

- A fost aprobat *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului de Etică și Management* prin Ordinul MEC nr. 1274/2024 (Publicat: 26-09-2024 în Monitorul Oficial Nr. 408-410 art. 744a) **(PNA)**.
- În scopul gestionării eficiente și transparente a banilor publici, responsabilității publice, modernizării infrastructurii instituțiilor de învățământ superior, au fost actualizate *Regulamentele privind finanțarea compensatorie și finanțarea complementară* (aprobate prin Ordinul MEC nr. 32 din 16.01.24 și Ordinul MEC nr. 62 din 25.01.2024). În acest context, au fost colectate și prelucrate datele universităților pentru finanțarea standard și compensatorie, implicit stabilirea și distribuirea alocațiilor bugetare pentru anul 2024 (Ordinele MEC: nr. 35 din 16.01.2024, nr. 74 din 26.01.2024)
- A fost elaborată Instrucțiunea privind modul de stabilire a sporului de performanță și a sporului cu caracter specific pentru rectorii instituțiilor publice de învățământ superior, aprobată prin Ordinul MEC nr.82 din 2024 și pusă în aplicare prin Ordinul MEC nr. 165 din 16.02.2024 *Cu privire la aprobarea obiectivelor instituționale și indicatorilor de performanță pentru rectori*.
- Este dezvoltat și aprobat prin HG nr.4/2024 conceptul sistemului de management informațional pentru consolidarea învățământului superior (**SIMIS**), prin care se urmărește asigurarea Ministerului Educației și Cercetării, altor autorități ale administrației publice centrale, autorități ale administrației publice locale și instituțiilor de învățământ superior cu date actualizate privind sistemul educațional pentru analiza, planificarea strategică, elaborarea politicilor educaționale, monitorizarea și evaluarea impactului implementării acestora **(PNA)**.
- Este în proces implementarea Programului de internaționalizare a învățământului superior, aprobat prin Ordinul MEC nr. 462 din 09.04.2024, care prevede majorarea nr. de studenți străini în instituțiile de învățământ superior din RM, dezvoltarea programelor comune cu universități europene, număr sporit de programe în limbi străine, număr majorat de profesori cu nivelul de cunoaștere a limbilor străine B2-C2; participare în proiecte internaționale etc **(PNA)**.

3. Provocări/ probleme principale:

Calitatea educației:

- Asigurarea relevanței programelor de studii pentru piața muncii.
- Modernizarea metodelor de predare și evaluare.
- Îmbunătățirea infrastructurii universitare.

Finanțarea:

- Asigurarea unui nivel adecvat de finanțare pentru instituțiile de învățământ superior.
- Diversificarea surselor de finanțare.
- Utilizarea eficientă a resurselor financiare.

Internaționalizarea:

- Creșterea mobilității studenților și a cadrelor didactice.
- Dezvoltarea parteneriatelor cu universități din străinătate.
- Atragerea studenților străini.

Cercetarea științifică:

- Stimularea cercetării științifice în universități.
- Asigurarea finanțării pentru proiectele de cercetare.

- Promovarea colaborării dintre universități și sectorul privat.

Guvernare și autonomie:

- Asigurarea unei guvernări eficiente și transparente a instituțiilor de învățământ superior.
- Respectarea autonomiei universitare.
- Promovarea integrității și combaterea corupției.

Învățământul la distanță:

- Dezvoltarea și implementarea eficientă a învățământului la distanță.
- Asigurarea accesului egal la educație pentru toți studenții.
- Menținerea calității educației în mediul online.

Integrarea europeană:

- Alinierea sistemului de învățământ superior din Republica Moldova la standardele europene.
- Participarea la programele europene de educație și cercetare.
- Promovarea valorilor europene în educație.

4. Principalele proiecte sau asistență recepționată de la parteneri pentru domeniul respectiv

Este în proces de implementare **Proiectul Învățământului superior**, aprobat prin Legea nr. 103/2020, prin care Parlamentul a ratificat Acordul de finanțare între Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare. Scopul Acordului fiind modernizarea și îmbunătățirea calității și relevanței învățământului superior din Republica Moldova, Banca Mondială susține acest sector prin oferirea unui împrumut de stat extern în sumă de 35.700.000 de Euro.

Investițiile în valoare de **35,7 mln euro** (circa 700 mln MDL) au fost îndreptate spre:

- îmbunătățirea infrastructurii universitare;
- implementarea a 4 sisteme IT: sistemul informațional de management al învățământului superior, sistemul e-admitere, digitalizarea diplomelor de studii superioare eliberate de până la 2008 și Registrul național al calificărilor;
- asigurarea cu standarde de calificare a sistemului învățământului superior.

Domeniile strategice țintă ale Proiectului Învățământul Superior sunt: inițial programele cu profil pedagogic, inginerie și activități ingineresti, tehnologii informaționale și medicină, mai târziu domeniile strategice au fost extinse cu științe chimice, științe biologice, științe ale mediului, științe fizice, științe agricole, medicină veterinară, . În cadrul Proiectului Învățământului Superior, a finalizat concursul proiectelor pentru universități și colegii pedagogice în sumă de 24,7 mln. euro, care sunt direcționate pentru îmbunătățirea infrastructurii și spațiilor de învățare. La prima etapă a concursului, universitățile și colegiile au obținut finanțare în valoare totală de peste 14 milioane de euro. În cadrul celei de-a doua etape a concursului, sunt acordate finanțări în valoare totală de peste 10,4 milioane de euro.

Drept rezultat al implementării proiectelor, au fost renovate și dotate cu echipamente 52 de laboratoare și centre de cercetare, 47 de săli de curs, săli multifuncționale și alte spații de instruire, au fost modernizate conținuturile didactice a 34 programe de licență și 43 programe de master. Au fost elaborate 46 suporturi de curs, 32 planuri de învățământ, 22 ghiduri; au fost formate 2384 cadre didactice universitare și 930 studenți.

Pentru domeniul IT din Proiectul „Învățământul Superior în Moldova”, Legea nr.103/2020, au fost realizate următoarele:

- la UTM au fost actualizate/revizuite - 5 programe de studii superioare de licență (Știința datelor, Calculatoare și rețele, Informatica aplicată, Managementul informației, Tehnologia informației) și US Cahul - 1 program de licență (Informatica).

- au fost dotate cu echipamente TIC, după cum urmează:

USM - 6 laboratoare informatice dotate în subproiectul IT Hub;

UTM - 6 laboratoare dotate în subproiectul DATASEA;

US Cahul - 1 laborator de informatică dotat în subproiectul InoLab

ASEM - 3 laboratoare dotate în subproiectul TICpIA

USARB - 3 săli IT dotate (Sala de testare a aplicațiilor software și aparate tehnice de securitate cibernetică, Sala angajatorului absolvenților USARB în IT) și a spațiilor digitale în afara sălilor de curs.

Până la 31 martie 2025 a fost prelungită perioada de implementare pentru actualizarea a 2 suporturi de curs, 2 curricula și 1 instruire.

Suplimentar: 19 programe de studii superioare de licență și master revizuite.

5. Principalele obiective și acțiuni planificate pentru 2025

1. Creșterea relevanței și calității studiilor superioare

- Reconceptualizarea comenzii de stat în conformitate cu **necesarul de cadre** de specialitate stabilit de autoritatea publică de competență (**ministerele responsabile**);
- Acordarea prin comanda de stat a cel puțin 5% din locurile bugetare pentru învățământul dual;
- Stabilirea mediei de admitere (min.6,5) pentru domeniile prioritare ale țării: *educație, sănătate, inginerie, drept, economie*;
- Completarea Nomenclatorului domeniilor și specialităților din învățământul superior cu specialități noi, solicitate de piața muncii.

2. Creșterea ratei de angajare a absolvenților de licență

- Pilotarea programelor de studii superioare de licență prin învățământul dual;
- Instituirea *Centrelor de orientare profesională /Centrelor de ghidare în carieră /Incubatoarelor de afaceri* în cadrul universităților publice;
- Implicarea mediului de afaceri/angajatorilor în procesul de revizuire a planurilor de învățământ, organizarea stagiilor de practică pentru studenți, în comisiile de Licență și Master;
- Promovarea unor trasee de învățare flexibile, trans-disciplinare, prin oferirea modulelor opționale, inclusiv micro-certificatelor;
- Introducerea unui mecanism de monitorizare a ratei de angajare a absolvenților prin integrarea sistemelor informaționale ale Ministerului Educației și Cercetării cu Casa Națională de Asigurări Sociale, Inspectoratul Fiscal și alte registre de stat.

3. Creșterea integrității academice

- Lupta împotriva fraudei: combaterea fabricilor de diplome și a cazurilor de corupție la evaluarea studenților;
- Utilizarea etică și responsabilă a inteligenței artificiale în cadrul studiilor superioare de licență și master;
- Organizarea evaluării studenților în săli de examinare special amenajate cu supraveghere video;
- Includerea reprezentanților studenților în comisiile de examinare;
- Publicarea tezelor de licență și master pe site-ul universității;
- Implementarea unui soft național antiplagiat.

4. Majorarea numărului de studenți autohtoni și străini, dar și internaționalizarea universităților

- Asigurarea dimensiunii sociale a învățământului superior: acces echitabil la studii, burse de studii/sociale/de merit majorate, cote speciale pentru tinerii din diaspora, pentru studenții orfani, cu dizabilități, din familii dezavantajate, locuri în cămine etc.
- Eficientizarea modului de alocare și utilizare a finanțelor publice, asigurarea unei competiții corecte și transparente în finanțarea instituțiilor publice.
- Elaborarea unui brand comun de țară pentru învățământul superior din Republica Moldova pentru promovarea instituțiilor pe plan internațional.
- Finanțarea suplimentară a universităților care reușesc să atragă studenți străini.
- Renovarea căminelor universitare pentru studenți.
- Valorificarea integrală a burselor Erasmus+ disponibile anual.

VI. DEZVOLTAREA CADRULUI NAȚIONAL AL CALIFICĂRILOR

1. Descrierea succintă a principalelor reforme și programe implementate:

- A fost aprobat *Regulamentul de recunoaștere și echivalare titlurilor științifice și științifico-didactice obținute în străinătate* (HG nr.7/2024). Actul normativ promovează asigurarea dimensiunii europene și internaționale în procesul de recunoaștere, *recunoașterea calificărilor* obținute în cadrul programelor comune/transfrontaliere, *recunoașterea calificărilor refugiaților și descentralizarea recunoașterii titlurilor științifico-didactice* prin delegarea acestei atribuții către instituțiile de învățământ superior acreditate. Hotărârea Guvernului a fost pusă în aplicare prin ordinul MEC nr. 254/2024 privind aprobarea Metodologiei cu privire la recunoașterea și echivalarea titlurilor științifico-didactice din învățământul superior obținute în străinătate **(PNA)**;

- În scopul asigurării funcționalității Registrului Național al Calificărilor și interoperabilității acestuia cu registrele calificărilor țărilor europene a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 3/2024. În Registrul Național al Calificărilor sunt înregistrate calificările obținute în sistemul național de educație și formare profesională în baza programelor acreditate și este instrumentul pentru asigurarea transparenței calificărilor, încrederii în rezultatele învățării obținute în sistemul național de educație și formare profesională **(PNA)**;

- Au fost elaborate și implementate 164 de standarde de calificare, dintre care: 12 - pentru învățământul profesional tehnic - și 152 pentru învățământul superior **(PND 2024-2026, p.48)**. Standardele au fost coordonate de ministerele de resort, iar la elaborarea, avizarea și validarea standardelor au fost implicați cca 1500 de reprezentanți ai mediului academic și de afaceri. Standardele de calificare aprobate sunt publicate pe www.mecc.gov.md și recomandare pentru elaborarea/actualizarea programelor de studii. Pentru implementarea standardelor în programele de studii au fost realizate 6 sesiuni de instruire a cadrelor didactice și manageriale cu participarea a cca 110 persoane **(PNA)**;

- Au fost instituite 46 de centre de recunoaștere a calificărilor academice și profesionale, inclusiv elaborat și aprobat Regulamentul de activitate al centrelor și instruite cca 180 de persoane **(PNA)**;

- Au fost eliberate pe parcursul anului 2024 cca 2035 de declarații de valoare privind validitatea actelor de studii/calificărilor obținute în sistemul național de învățământ, drepturile acordate de acestea pentru titulari în continuarea studiilor și în angajarea în câmpul muncii **(PNA)**;

- În scopul asigurării accesului echitabil la studii pentru cetățenii Republicii Moldova, titulari ai actelor de studii care atestă calificări obținute în instituțiile de învățământ din în unitățile administrativ-teritoriale din stânga Nistrului și municipiul Bender, au fost examinate 440 de solicitări ale absolvenților învățământului profesional tehnic și superior de perfectare a actelor de studii conform formatului aprobat de MEC, inclusiv cca 232 de acte de studii pentru încadrarea în câmpul muncii în vederea continuării studiilor și accesului pe piața muncii **(PNA)**;

- Au fost recunoscute și echivalate cca 2350 de acte de studii obținute în străinătate, pentru continuarea studiilor și 229 de calificări pentru angajarea în câmpul muncii. Statistica dosarelor examinate arată că cele mai multe solicitări de recunoaștere sunt cele ale cetățenilor veniți din Ucraina, România, Israel, Italia, India, ș.a. **(PNA)**;

- A fost monitorizat procesul de inserție în sistemul de învățământ general a copiilor reveniți din străinătate. Astfel, în 2024 au fost recunoscute cca 1200 de perioade de studii realizate în instituțiile de învățământ de peste hotare, copiii având accesul la studii din prima și de solicitare, inclusiv pe perioada de examinare a dosarului **(PNA)**;

- În vederea stabilirii listei profesiilor reglementate și condițiilor specifice de ocupare a acestora pe teritoriul Republicii Moldova, a fost instituit prin ordinul MEC nr. 936/2024 Grup de lucru interministerial, care are sarcina identificării calificărilor în toate domeniile economiei naționale cu reglementări specifice pentru exercitare **(PND 2024-2026)**.

2. Principalele obiective și acțiuni planificate pentru 2025:

- Dezvoltarea Cadrului Național al Calificărilor în sinergie cu Cadrul European al Calificărilor, pentru asigurarea relevanței calificărilor conform cerințelor pieței muncii naționale și comunitare.
- Elaborarea Raportului de Referențiere a Cadrului Național al Calificărilor la Cadrul European al Calificărilor, în vederea recunoașterii automate a calificărilor naționale pe plan european.
- Funcționalitatea Registrului Național al Calificărilor, pentru asigurarea transparenței și încrederii în sistemul național de educație și formare profesională.

VII. DEZVOLTAREA DIMENSIUNII CERCETARE ȘI INOVARE

1. Descrierea succintă a principalelor reforme și programe implementate: care a fost scopul, impactul produs, cine sunt beneficiarii acestora

- A fost aprobat Programul național de specializare inteligentă al Republicii Moldova pentru anii 2024-2027 „Smart Moldova” și Planul de acțiuni. (HG 588/2024) (PNA).

- A fost modificată HG 382/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de finanțare a proiectelor din domeniile cercetării și inovării (HG 877/2024) (PND 2024-2026).

- Prin HG 878/2024 au fost modificate mai multe acte: HG: 864/2023 cu privire la aprobarea Metodologiei de finanțare instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării; HG nr. 325/2019 cu privire la aprobarea Regulamentului de conferire a titlurilor științifico-didactice în învățământul superior; HG nr.1234/2018 privind condițiile de salarizare a personalului din instituțiile de învățământ care funcționează în regim de autogestiune financiar-economică. (PAG 2024; PNA).

- A fost implementat Programul național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027, pentru 2024.

- A fost aprobată HG nr. 23/2025 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului (majorarea burselor pentru studenții-doctoranzi)

- 114 subprograme depuse de organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării și evaluate de Consiliu.

- A fost aprobat și elaborat conceptul de proiect pentru consolidarea cooperării dintre mediul academic din țară și diaspora științifică „ReBrain”.

- Au fost lansate apeluri de proiecte de către ANCD:

1) Stimularea excelenței în cercetare—26 propuneri selectate pentru finanțare

2) Tinerii cercetători—15 proiecte selectate pentru finanțare

3) Vouchere inovaționale—7 proiecte selectate pentru finanțare

4) Proiecte de inovare—4 proiecte selectate pentru finanțare

5) Proiecte de transfer tehnologic—2 proiecte selectate pentru finanțare.

- Au fost lansate apeluri de proiecte comune cu România:

1) Proiecte de colaborare cu Republica Moldova: 179 propuneri depuse; 38 finanțate.

2) Proiecte complexe bilaterale cu Republica Moldova; 290 propuneri depuse.

3) Cooperare cu Germania: Apelul ProMoMo: 15 propuneri depuse; 8 selectate pentru finanțare.

4) Cooperare cu Germania: 6 propuneri depuse; 2 selectate pentru finanțare în 2025.

- A fost emis Ordinul nr. 36/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind constituirea și distribuirea finanțării instituționale suplimentare pentru organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării

- A fost semnat Decretul nr 36/2025 cu privire la inițierea negocierilor și aprobarea semnării.

- A fost încheiat prin schimb de scrisori, Amendamentului nr.1 la Acordul dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind participarea Republicii Moldova la Programul-cadru al Uniunii Europene pentru Cercetare și Inovare „Orizont Europa” pentru perioada 2021–2027.

- A fost lansat concursul de proiecte „Proiecte pentru dezvoltarea capacităților de participare la Programul Orizont

Europa pentru anul 2025”.

- A fost organizată cea de a III-a ședințe a Comitetului comun pentru cercetare și inovare RM-UE pe 23.10.2024
- A fost organizată organizat un eveniment privind premiarea echipelor care au câștigat proiecte în Programul Orizont Europa pe 24.10.2024.
- S-a aplicat la exercițiul PSF Open.
- S-a participat în cadrul exercițiului Mutual Learning Exercise: Bridging the gap between Science and Policy Statistica participării Republicii Moldova în programul Orizont Europa: 56 granturi semnate; 6,77 mln Euro contribuția Uniunii Europene; 331 aplicări; 258 propuneri eligibile; 19,94 % rata de succes față de 14,85 % de media generală.
- Au fost realizate 59 nominalizări în Comitetetele de management ale Acțiunilor COST.

2. Principalele progrese în atingerea angajamentelor UE pentru domeniul respectiv și suportul partenerilor de dezvoltare:

- A fost elaborat și aprobat Programul național de specializare inteligentă al Republicii Moldova pentru anii 2024-2027 „Smart Moldova” și Planul de acțiuni. (HG 588/2024).
 - A fost elaborat conceptul privind proiecte comune cu diaspora științifică.
 - Au fost majorate bursele pentru studenții-doctoranzi și cuantumul Burselor de excelență și Burselor pe domenii științifice (HG 23/2025).
 - A fost lansat un instrument de susținere a participării în programul Orizont Europa: concursul de proiecte pentru dezvoltarea capacităților de participare la programul Orizont Europa.
 - A fost creat Consiliul Consultativ pentru Știință și Tehnologie.
 - A fost organizată o zi de informare privind Acțiunile COST.
 - Au fost organizate ședințe cu reprezentanții mediului de afaceri privind creșterea colaborării cu mediul științific.
 - A fost organizată ce-a de-a III reuniune a Comitetului comun pe cercetare-inovare RM-UE.
 - A fost asigurat accesul cercetătorilor la platformele internaționale Web of Science și Scopus.
- Principalii parteneri: Comisia Europeană; GIZ Moldova; UNECE.

3. Principalele obiective și acțiuni planificate pentru 2025:

Pentru anul 2025 se propun:

- Lansarea Fondului Național pentru Inovare și Transfer Tehnologic.
- Modernizarea infrastructurilor de cercetare, inclusiv din domeniile de specializare inteligentă.
- Elaborarea unei Foi de parcurs privind cooperare dintre mediul de cercetare și cel de afaceri.
- Elaborarea unei Foi de parcurs privind egalitatea de gen în domeniile cercetării și inovării.
- Elaborarea și aprobarea Foi de parcurs privind aderarea la cea de-a doua ERA Policy Agenda pentru anii 2025-2027 în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027 și a Planului de acțiuni.
- Elaborarea unui Regulament privind Știința Deschisă.
- Modificarea Regulamentului de acordare a finanțării instituționale complementare prin ajustarea indicatorilor.
- Crearea/stimularea activităților oficiilor de transfer tehnologic în cadrul universităților.
- Modificarea Hotărârii Guvernului nr.1007/2014 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III.

VIII. DEZVOLTAREA DOMENIULUI TINERET

1. Date statistice/administrative pe sector

Potrivit datelor statistice, numărul populației cu reședință la 1 ianuarie 2024 a constituit 2423,3 mii persoane, din care 567,7 mii sau 23,4% au fost tinerii cu vârsta 14-34 ani. La începutul anului 2024, în comparație cu aceeași perioadă a anului precedent, populația cu vârsta de 14-34 ani a scăzut cu 39,4 mii persoane sau cu 6,5%. În ultimii 5 ani (în perioada anilor 2020-2024), numărul populației cu vârsta de 14-19 ani a scăzut cu 1,9 mii persoane sau cu 1,2%, iar ponderea acestei categorii în numărul total al tinerilor cu vârsta 14-34 ani s-a majorat de la 23,4% la 01.01.2020, până la 29,1% la 01.01.2024. Numărul persoanelor în vârstă de 20-24 ani a scăzut în anii 2020-2024 cu 40,0 mii persoane, ponderea acestora fiind în descreștere în perioada analizată cu 1,9 puncte procentuale, iar a celor în vârstă de 25-29 ani – cu 58,9 mii (cu 3,6 puncte procentuale). Numărul tinerilor cu vârsta de 30-34 ani s-a diminuat cu 45,4 mii, ponderea acestora fiind în descreștere în perioada analizată – cu 0,2 puncte procentuale.

Pentru ameliorarea exodului tinerilor, în ultimii ani MEC au depus eforturi pentru consolidarea cadrului legislativ și instituțional, elaborând politici menite să sprijine integrarea tinerilor în societate. Cu toate acestea, implementarea acestora este afectată de lipsa resurselor financiare și umane adecvate, de o cooperare intersectorială insuficientă și de mecanisme limitate de monitorizare a impactului programelor pentru tineri.

Pentru a răspunde acestor provocări, este necesară o abordare complexă, bazată pe investiții în infrastructură de tineret, profesionalizarea lucrătorilor de tineret, dezvoltarea unor mecanisme eficiente de participare a tinerilor și asigurarea unei finanțări sustenabile a inițiativelor de tineret. Astfel, crearea unui mediu favorabil pentru implicarea activă a tinerilor în viața socială și economică devine o prioritate fundamentală pentru dezvoltarea și implementarea unor politici publice în domeniu de tineret.

În anul 2024, MEC s-a concentrat pe promovarea unei politici ale sectorului de tineret orientate spre stabilitate și reforme care înglobează în sine cele mai importante aspecte sociale și forme de participare a tinerilor la viața publică. Prioritățile de politici în această perioadă au fost focusate pe domeniile de intervenție ale statului care vizează un set de măsuri pe care statul trebuie să le ofere tinerilor.

Luând în considerare faptul că sectorul de tineret este reprezentat de tineri, organizații și grupuri de inițiativă ale tinerilor, consilii locale ale tinerilor, centre și prestatori de servicii prietenoase tinerilor, precum și de organizații necomerciale care realizează proiecte cu impact asupra tinerilor, intervențiile, în mare măsură, s-au axat pe un proces activ de consolidare a capacităților instituționale și umane, nu doar de implementare a politicilor și programelor cu impact asupra tinerilor, dar și de profesionalizarea lucrătorilor de tineret și asigurarea calității în programele dedicate tinerilor.

2. Descrierea succintă a principalelor reforme și programe implementate: care a fost scopul, impactul produs, cine sunt beneficiarii acestora

Pe parcursul anului 2024 MEC a depus eforturi considerabile pentru crearea unui cadru instituțional și normativ care să răspundă necesităților tinerilor, atât la nivel instituțional cât și la nivel de comunitate. Prin implementarea planului Strategiei Naționale de Dezvoltare a Sectorului de Tineret 2030, precum și a altor acțiuni planificate în **PAG, PND, PNA**, MEC a urmărit consolidarea mecanismelor de susținere a participării tinerilor, dezvoltarea infrastructurii de tineret și promovarea educației non-formale, sprijinirea programelor de voluntariat, precum și promovarea politicilor de incluziune și implicare a tinerilor în procesul decizional.

Sub egida MEC, în cooperare cu Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret, au fost implementate mai multe inițiative importante, printre care:

1. A fost modificată Legea voluntariatului nr.121/2010 (document elaborat, consultat și avizat);
2. A fost adoptată Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea metodologiei-cadru de finanțare a centrelor de tineret;

3. Adoptarea Hotărârii Guvernului privind aprobarea Metodologiei de evaluare instituțională a centrelor de tineret cu statut de instituție de drept public (PHG elaborat, avizat);
4. Au fost create 3 laboratoare regionale pentru organizațiile de tineret funcționale și minim 15 organizații rezidente.
5. Pentru efectuarea lucrărilor de renovare a clădirii aflate pe str. Al. cel Bun: (i) au fost identificate fonduri, inclusiv de la bugetul de stat, parteneri de dezvoltare, sector privat etc.; (ii) organizate licitații pentru realizarea lucrărilor de renovare (sumele alocate au constituit 5912,7 mii lei), (iii) lansat conceptul celui mai mare Hub pentru tinerii și organizațiile de tineret din întreaga țară, conceptul centrului de inovație socială „National Youth Hub” a fost prezentat în cadrul unui eveniment; (iv) au fost elaborate și aprobate criteriile de eligibilitate pentru gestionarea Hub-ului și lansat concursul pentru selectarea organizației;
6. Au fost create 10 spații multifuncționale dedicate tinerilor create și funcționale în instituțiile de învățământ în anul 2026 . *Proces neinițiat.*
7. Minim 98 de programe de inovație socială sunt realizate până în anul 2026 de organizațiile de tineret susținute în cadrul programului de inovație socială (32 proiecte programe de inovație socială au fost susținute în cadrul programului național de granturi pentru organizațiile de tineret).
8. Au fost aplicate inițiative de inovație socială și dezvoltarea domeniului voluntariatului:
 - **Crearea și dezvoltarea centrelor de inovație socială „YOUTH LABS”,** cu indicatori: Număr de centre regionale „YOUTH LABS” create și funcționale – 3 până în anul 2027;
Număr de organizații de tineret instituite – 45 până în anul 2027.
 - **Crearea platformei online de sistematizare și promovare a voluntariatului,** cu indicatori: Agregator de oportunități de voluntariat – platformă informațională funcțională până în anul 2025;
Numărul oportunităților de voluntariat disponibile – 500 anual;
 - **Implementarea Programelor de susținere a centrelor de tineret și *after-school*,** cu indicatori: Număr de programe dezvoltate – 20 până în anul 2027;
Număr de beneficiari de programe de after-school – 8 000 până în anul 2027

Rezultate:

- A fost aprobat regulamentul de selecție a partenerului de implementare pentru administrarea Centrului de Inovație Socială Youth Lab. Ministerului Educației și Cercetării, în conformitate cu regulamentul de organizare și funcționare a CIS Youth Lab, a desfășurat concursul și a selectat o organizație de tineret responsabilă de administrarea Centrului.
- A fost îmbunătățit cadrul normativ din domeniul voluntariat și digitalizarea serviciilor. A fost inițiat dialogul cu echipa administratoare a platformei www.voluntar.md, care conceptual este un agregator al oportunităților de voluntariat la fel cum a planificat MEC. A fost inițiată elaborarea unui cadru normativ nou în domeniul voluntariat, prin elaborarea și inițierea procesului de avizare a unei noi legi a voluntariatului. Au fost organizate focus grupuri, mese rotunde și consultări publice pe proiect, care se află în avizare repetată.
- A fost lansat, pilotat și implementat Programul de asistență pentru consolidarea consiliilor elevilor. În cadrul unui nou program ministerial, au fost efectuate investiții în consolidarea și dezvoltarea Consiliilor elevilor din instituțiile de învățământ general și profesional tehnic prin (i) desfășurarea unei campanii naționale de organizare a alegerilor simultan (ii) distribuirea de materiale pentru Consiliile elevilor (iii) elaborarea identității vizuale a Consiliilor elevilor (iv) curs de identificare a problemelor și transformarea în proiecte de inovație socială (v) finanțarea a 30 de proiecte de inovație socială scrise de elevi și implementate în instituții. Peste 700 de instituții de învățământ au fost acoperite în cadrul programului.
 - A fost elaborat și aprobat Programul Guvernamental „Programul de dezvoltare a Centrelor de tineret 2030”. Programul a fost aprobat în anul 2025 și inițiată implementarea acestuia. Programul presupune 4 componente de suport (i) dezvoltarea continuă a lucrătorilor de tineret (ii) investiții în dezvoltarea bazei

tehnico-materiale a Centrelor (iii) suport autorităților publice locale în deschiderea Centrelor noi (iv) finanțarea programelor Centrelor de tineret. Sub componenta 4 urmează a fi implementate programele de tip after school prin intermediul Centrelor de tineret. Pentru profesionalizarea lucrătorilor/ specialiștilor în lucrul cu tinerii (i) elaborarea și aprobarea standardului ocupațional pentru specialiștii în lucrul cu tinerii (iunie 2024) (ii) elaborarea și aprobarea Standardului de calificare a specialiștilor în lucrul cu tinerii.

Politica promovată de organul central de specialitate este orientată spre (i) creșterea gradului de participare a tinerilor în procesele decizionale (ii) creșterea gradului de participare civică (iii) extinderea serviciilor de tineret în aspect teritorial și îmbunătățirea calității acestora (iv) extinderea instrumentelor de suport pentru organizațiile de tineret (financiar și material). În acest sens, organul central de specialitate implementează o serie de programe de suport, printre care Programul de granturi pentru organizațiile de tineret; Programul Capitala Tineretului; Programul de suport pentru consolidarea Consiliilor elevilor; Programul de dezvoltare a Centrelor de Tineret 2030; Programul de suport pentru consolidarea consiliilor locale ale tinerilor; gestionarea domeniului de voluntariat. De asemenea, pe parcursul anului 2024, pe dimensiunea tineret a fost pus accent pe restructurarea structurilor de autoguvernare studențească și elaborarea unui program de suport pentru acestea. Pe parcursul anului au fost realizate consultări publice și sesiuni tematice cu reprezentanții structurilor studențești și elaborat un draft de regulament de funcționare nou și un concept de program. Acestea urmează a fi aprobate în anul 2025.

3. Provocări/ probleme principale:

Sectorul se confruntă cu multiple provocări printre care putem menționa:

- Insuficiența cercetărilor specializate și a mecanismelor centralizate de colectare, analiză și utilizare a datelor dezagregate referitoare la tineri și la programele de tineret, ceea ce limitează capacitatea autorităților de a elabora politici publice fundamentate, incluzive și adaptate diversității nevoilor și particularităților tuturor categoriilor de tineri.
- Resursele umane și financiare insuficiente alocate dezvoltării sectorului de tineret, afectând atât calitatea intervențiilor, cât și acoperirea programelor destinate susținerii dezvoltării tinerilor în mod echitabil și incluziv.
- Nivelul redus de cooperare intersectorială între instituțiile și entitățile relevante, ceea ce împiedică dezvoltarea unor politici de tineret integrate, coerente și eficiente, capabile să răspundă complexității provocărilor cu care se confruntă tinerii.
- Absența unui cadru normativ și operațional clar definit pentru implementarea, acreditarea și monitorizarea programelor de tineret, precum și pentru asigurarea profesionalizării și recunoașterii statutului lucrătorilor de tineret.
- Insuficiența cadrului normativ și de reglementare specific domeniului tineretului, ceea ce limitează coerența, eficiența și adaptabilitatea politicilor și programelor la realitățile și nevoile în continuă schimbare ale tinerilor.

4.Principalele progrese în atingerea angajamentelor UE pentru domeniul respectiv și suportul partenerilor de dezvoltare:

1) Progrese în atingerea angajamentelor UE

Organul central de specialitate își dezvoltă și implementează politicile în domeniul lucrului de tineret în conformitate cu European Youth Work Agenda și Planul UE pentru Tineret, transpuse în Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret 2030. Angajamentele aferente procesului de integrare sunt trasate în toate politicile și documentele de politici. Angajamentele sunt de tip soft și nu există directive sau regulamente care necesită a fi transpuse.

2) Suportul partenerilor de dezvoltare

În implementarea politicilor și programelor de tineret, organul central de specialitate beneficiază de suport din partea următoarelor structuri internaționale:

- UNICEF Moldova - suport pe participarea elevilor (Consiliile elevilor).
- UNFPA Moldova - suport pe implementarea programelor și activităților orientate spre dezvoltarea Centrelor de tineret și a serviciilor pentru tineri.

5.Principalele obiective și acțiuni planificate pentru 2025 (proiecte ce urmează să fie finanțate, programe ce urmează sa fie lansate etc.).

Pentru a depăși provocările menționate și dezvoltarea unui sistem mai eficient și sustenabil în domeniul tineretului sunt necesare de întreprins următoarele măsuri:

- 1) Crearea și dezvoltarea unei platforme naționale pentru colectarea, analiza și raportarea datelor dezagregate privind tinerii și programele de tineret și utilizarea datelor colectate pentru monitorizarea și evaluarea a eficienței și impactului programelor de tineret;
- 2) Alocarea de fonduri publice suplimentare prin creșterea bugetului destinat politicilor și programelor de tineret, identificarea și atragerea surselor alternative de finanțare, inclusiv parteneriate public-private, granturi internaționale și investiții din sectorul non-guvernamental;
- 3) Dezvoltarea unor programe de formare continuă și certificare pentru lucrătorii de tineret, adaptate la standarde internaționale prin asigurarea unor condiții salariale competitive și oportunități de dezvoltare profesională;
- 4) Crearea unor mecanisme de coordonare între ministere, autorități locale, ONG-uri, mediul privat și alți actori relevanți pentru a asigura o abordare integrată a politicilor de tineret;
- 5) Încurajarea parteneriatelor dintre instituții publice și organizații de tineret pentru diversificarea și extinderea programelor;
- 6) Revizuirea și actualizarea legislației existente pentru adoptarea unor politici și reglementări clare pentru sprijinirea inițiativelor de tineret și crearea unui mediu favorabil participării active a tinerilor.

IX. DEZVOLTAREA DOMENIULUI SPORT

1. Date statistice/administrative Sport

În Republica Moldova funcționează 104 de școli sportive cu un contingent de 35,8 mii de persoane, inclusiv 18,7 mii de sportivi începători, 16,1 de mii sportivi avansați, 0,8 mii de persoane de măiestrie sportivă, 0,2 mii de măiestrie sportivă superioară, 286 de candidați în maeștri ai sportului, 197 de maeștri ai sportului, 26 de maeștri internaționali ai sportului, 8maeștri emeriti ai sportului. Numărul de antrenori care activează în școlile pentru copii și tineret este de 1118 de persoane. Comparativ cu anul 2010, numărul școlilor s-a majorat cu 18 de unități (sau cu 20,9 %). Totodată, numărul sportivilor s-a mărit cu 2,0 mii de persoane (sau cu 5,9 %). De asemenea, numărul antrenorilor a crescut cu 165 de persoane (sau cu 17,3 %) (Tabelul nr. 11).

Anii	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023-2024
Numărul de școli sportive	86	86	89	89	91	92	94	94	98	99	100	101	101	104
Numărul de sportivi în grupe, mii	33,8	34,3	34,6	34,8	34,4	34,4	35,6	36,0	37,3	37,1	37,9	38,3	38,9	35,8
începători	18,4	18,3	19,0	19,0	18,4	18,7	19,4	19,2	19,2	19,9	19,1	20,4	20,8	18,7
avansați	14,7	15,3	15,0	15,0	15,2	14,9	15,3	15,8	15,8	15,9	17,7	16,8	17	16,1
de măiestrie sportivă	0,7	0,7	0,6	0,7	0,7	0,8	0,9	0,7	0,7	1,0	0,9	0,9	0,9	0,8
de măiestrie sportivă superioară	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Numărul de antrenori	953	1.015	1.057	1.092	1.092	1.121	1.325	1.372	1.153	1.197	1136	1157	1112	1118

Candidat în maeștri ai sportului	123	122	249	124	160	123	168	243	201	210	128	220	197	
Maestru internațional al sportului	8	12	19	11	14	6	10	30	58	43	44	20	25	
Maestru emerit al sportului	11					16				30		18	5	

Totodată, numărul persoanelor care practică sportul în secții sportive în anul 2024 a rămas la nivelul anului precedent (Figura nr. 12).

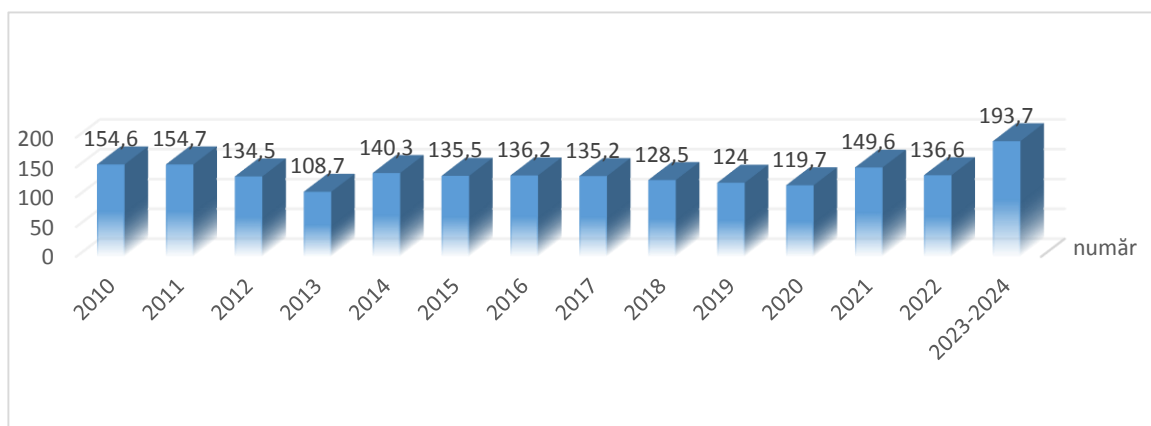

Figura 12. Numărul persoanelor care practică sportul în secții sportive în anul 2010-2024

2. Descrierea succintă a principalelor reforme și programe implementate:

Pe parcursul anului 2024 MEC a depus eforturi considerabile pentru crearea unui cadru instituțional și normativ care să răspundă necesităților tinerilor, atât la nivel instituțional, cât și la nivel național. Prin implementarea planului Strategiei Naționale de Dezvoltare a sectorului Sport 2030, precum și a altor acțiuni planificate în **PAG**, **PND**, **PNA**, MEC a urmărit consolidarea mecanismelor de susținere a participării sportivilor, dezvoltarea infrastructurii de sport și promovarea sportului pentru toți, modului sănătos de viață în rândul populației, promovarea sportului de performanță, sportului adaptat etc. Astfel, au fost implementate mai multe inițiative importante, printre care:

- Definitivarea proiectului Legii cu privire la educația fizică și sport și transmiterea acestuia spre examinare Guvernului Republicii Moldova (PNA).
- Aprobarea Strategiei naționale „Sport 2030”, prin Hotărârea Guvernului nr.490/2024 (PNA).
- Modificarea Regulamentului cu privire la mecanismul de finanțare a sportului de performanță conform criteriilor distincte, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.22/2023 (prin Hotărârea Guvernului nr.906/2024).
- Reorganizarea Școlilor sportive, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.779/2024 pentru modificarea unor Hotărâri ale Guvernului (cu privire la unele instituții publice cu profil sportiv). Școala sportivă specializată de lupte „Andrei Doga” a fost reorganizată în Școala sportivă specializată de rugby, Școala sportivă specializată de rugby și acrobatică a fost reorganizată în Școala sportivă specializată de gimnastică, Clubul de șah și joc de dame a fost reorganizat în Școala sportivă de șah și joc de dame și Școala sportivă a sporturilor de contact. (PNA).
- Elaborarea sistemului informațional de management în domeniul sportului „Registrul sportiv”. Acesta va fi implementat după aprobarea Legii cu privire la educația fizică. (PND)

În anul 2024, conform Legii bugetului de stat au fost alocate 67 000 000 lei pentru finanțarea federațiilor sportive naționale, 33 000 000 lei, alocați din fondul de rezervă al Guvernului pentru premierea sportivilor, antrenorilor,

medicilor și maseurilor la Jocurile Olimpice/Paralimpice, 31 000 000 lei pentru premiarea anuală al sportivilor și antrenorilor și aproximativ 32 000 000 lei pentru bursele sportivilor de performanță și 284 603 000 lei școlilor sportive din subordinea MEC. De asemenea, conform Hotărârii Guvernului a fost garantată finanțarea federațiilor sportive care au participat la Jocurile Olimpice/Paralimpice și Jocurile Mondiale, în dependență de calificarea acestora și numărul de sportivi participanți.

În perioada 26 iulie – 12 august 2024, s-au desfășurat Jocurile Olimpice/Paralimpice din Paris, Franța. La Jocurile Olimpice/Paralimpice, Republica Moldova a fost reprezentată de 31 sportivi și a obținut 2 medalii de argint și 4 medalii de bronz.

În anul de referință, conform Hotărârii Guvernului nr.1054/2023, clădirile Școlii de tip internat pentru copii rămași fără Ocrotire Părintească din Cărpineni, Hîncești și Școlii-Internat Speciale pentru Copii Hipoacuzici din Hîrbovăț, Călărași s-au aflat în proces de transmitere Centrului Sportiv de Pregătire a Loturilor Naționale (PND).

3. Provocări/ probleme principale:

Impedimente la elaborarea și implementarea politicilor în domeniul educației fizice și sport sunt:

- insuficiența mijloacelor financiare, inclusiv surselor de sponsorizare, insuficiența finanțării programelor sportive
- insuficiența resurselor umane angajate în sectorul public.
- infrastructură sportivă slab dezvoltată ori învechită .
- numărul redus de persoane care practică sistematic un mod sănătos de viață prin activitate sportivă.
- numărul redus de cercetări fundamentale privind beneficiile pentru sportul de masă care ar spori cu mult durata vieții și pentru sportul de performanță.

4. Principalele proiecte sau asistență recepționată de la parteneri pentru domeniul respectiv

Comisia Europeană a alocat 26 000 euro, Republicii Moldova pentru organizarea competițiilor sportive în rândul populației prin proiectul „BEACTIVE”.

Agenția de Cooperare Internațională (GIZ) a alocat 100 000 euro pentru organizarea seminarelor/cursurilor de instruire continuă pentru antrenori.

5. Priorități și acțiuni planificate pentru anul 2025 Sport:

- Aprobarea proiectului Legii cu privire la cultura fizică și sport.
- Modernizarea în continuare a infrastructurii sportive.
- Elaborarea proiectelor de finanțare la scară largă pentru dezvoltarea tuturor compartimentelor sportului de către federațiile sportive naționale, școlile sportive și asociațiile (cluburile) sportive în parteneriat cu alte structuri sportive din statele membre al UE.
- Modificarea Hotărârii Guvernului nr.176/2019 cu privire la organizarea și funcționarea federațiilor sportive naționale.
- Adoptarea hotărârii Guvernului cu privire la organizarea și funcționarea cluburilor sportive.
- Aprobarea Metodologiei de evaluare a managerilor școlilor sportive.
- Aprobarea statelor-tip de personal pentru Centrele Sportive de Pregătire a Loturilor Naționale.
- Implementarea proiectelor și programelor de dezvoltare a sportului de masă finanțate prin intermediul Erasmus.

X. DEZVOLTAREA DIMENSIUNII RELAȚII INTERNAȚIONALE ȘI COOPERARE CU UE

Cooperarea cu UE:

- **Planul Național de Acțiuni pentru Aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2024-2027 și în Acordul de Asociere**

Pe parcursul anului 2024, în cooperare cu direcțiile de profil ale MEC, a fost monitorizat procesul de implementare a acțiunilor incluse în Planul Național de Acțiuni pentru Aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2024-2027 (PNA).

Rapoarte de implementare a PNA au fost prezentate Biroului pentru Integrare Europeană la 25 august, iar începând cu septembrie 2024 s-a raportat lunar pe platforma Guvernului privind indicatorii de performanță.

Cea mai mare parte a acțiunilor, cu termen de implementare 2024 au fost realizate.

Astfel, nivelul de implementare a PNA, la acțiunile cu termen de realizare în anul 2024 este:

- Capitolul 25: Știință și Cercetare - 99%;
- Capitolul 26: Educație și cultură – 95%.

- **Screeningul bilateral cu Comisia Europeană pentru Grupul de lucru 25 și Grupul de lucru 26**
- **Secretariatul Bologna**

Secretariatul EHEA (European Higher Education Area) sau Secretariatul BFUG (Bologna Follow-up-Group/Grupul de monitorizare a procesului Bologna)* este un mecanism de suport pentru BFUG, care asigura funcționalitatea grupurilor de lucru formate în cadrul Spațiului European al Învățământului Superior (EHEA) în contextul Procesului Bologna.

Romania și Republica Moldova și-au anunțat intenția de a găzdui Conferința ministerială a Spațiului European al Învățământului superior în anul 2027 și a prelua secretariatul Bologna pentru perioada 2024-2027, decizie aprobată în cadrul Conferinței ministeriale de la Tirana de către 47 de state membre EHEA.

- **Relațiile bilaterale și multilaterale de colaborare**

În vederea promovării spre negocieri și semnare a tratelor internaționale au fost aprobate următoarele hotărâri de Guvern:

- Hotărârea Guvernului nr. 631 din 11 septembrie cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea Amendamentului nr. 2 la Acordul de finanțare (Proiectul Învățământul Superior) dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare, încheiat la Chișinău la 19 mai 2020;
- Legea nr. 237 din 13 septembrie 2024 privind ratificarea Amendamentului nr.2 la Acordul de finanțare (Proiectul Învățământul Superior) dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare promulgat prin decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1622-IX din 18.09.2024;
- Hotărârea Guvernului nr. 712 din 31 octombrie cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Bulgaria privind constituirea în Republica Moldova, orașul Taraclia, a sucursalei Universității din Ruse „Angel Kanchev”, Republica Bulgaria, semnat la Chișinău, la 26 martie 2024;
- Legea nr. 245 din 8 noiembrie pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Bulgaria privind constituirea în Republica Moldova, orașul Taraclia, a sucursalei Universității din Ruse „Angel Kanchev”, Republica Bulgaria;
- Lege nr. 254 din 15.11.2024 pentru stabilirea unor condiții speciale de administrare a proprietății publice și de finanțare a sucursalei Universității „Angel Kanchev” din Ruse, Republica Bulgaria, constituită în Republica Moldova, orașul Taraclia,
- Hotărârea Guvernului nr. 659 din 25 septembrie 2024 cu privire la inițierea negocierilor și aprobarea semnării Amendamentului nr. 1 la Acordul de împrumut (Proiectul Îmbunătățirea Calității Educației) dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, semnat la Chișinău la 30 iunie 2023;
- Decretul nr. 1627-IX din 26 septembrie 2024 pentru inițierea negocierilor și aprobarea semnării Amendamentului nr. I la Acordul de grant al Fondului fiduciar cu donatori multipli al Parteneriatului

pentru învățarea timpurie (ELP) (Proiectul Îmbunătățirea calității educației) dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție, în calitate de administrator al ELP;

- Decretul nr. 1627-IX din 26 septembrie 2024 pentru inițierea negocierilor și aprobarea semnării Amendamentului nr. 1 la Acordul de grant al Parteneriatului Global pentru Educație (Proiectul Îmbunătățirea Calității Educației) dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, ca Agent de Grant al Parteneriatului Global pentru Educație;
- Hotărârea Guvernului nr. 737 din 6 noiembrie cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea Amendamentului nr. 1 la Acordul de împrumut (Proiectul Îmbunătățirea Calității Educației) dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, semnat la Chișinău la 10 octombrie 2024;
- Hotărârea Guvernului nr. 755 din 13 noiembrie 2024 cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea Amendamentului nr. 1 la Acordul de grant al Fondului fiduciar cu donatori multipli al Parteneriatului pentru învățarea timpurie (ELP) (Proiectul „Îmbunătățirea calității educației”) dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, în calitate de administrator al ELP, semnat la Chișinău la 10 octombrie 2024;
- Hotărârea Guvernului nr. 756 din 13 noiembrie cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea Amendamentului nr. 1 la Acordul de grant al Parteneriatului Global pentru Educație (Proiectul „Îmbunătățirea calității educației”) dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, în calitate de agent de grant al Parteneriatului Global pentru Educație, semnat la Chișinău la 10 octombrie 2024;
- Legea nr. 256 din 15 noiembrie 2024 pentru ratificarea Amendamentului nr. 1 la Acordul de împrumut (Proiectul „Îmbunătățirea calității educației”) dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare;
- Legea nr. 273 din 28 noiembrie pentru ratificarea Amendamentului nr.1 la Acordul de grant al Fondului fiduciar cu donatori multipli al Parteneriatului pentru învățarea timpurie (ELP) (Proiectul „Îmbunătățirea calității educației”) dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, în calitate de administrator al ELP;
- Legea nr. 275 din 28 noiembrie pentru ratificarea Amendamentului nr. 1 la Acordul de grant al Parteneriatului Global pentru Educație (Proiectul „Îmbunătățirea calității educației”) dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, în calitate de agent de grant al Parteneriatului Global pentru Educație;
- Hotărârea Guvernului nr 907 din 30 decembrie pentru aprobarea semnării Protocolului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Turcia privind cooperarea în domeniul învățământului profesional tehnic.
- Hotărârea Guvernului 891 din 23 decembrie pentru aprobarea semnării Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei privind recunoașterea reciprocă a actelor de studii și titlurilor științifice.